ROM

CURS DE

PICTURĂ

ÎNVAȚĂ SĂ PICTEZI ȘI DESCOPERĂ ARTISTUL DIN TINE

APARIȚIE BILUNARĂ
11,99 LEI
34,90 MDL

3

Avertisment! Acesta nu este un produs destinat copiilor sub 15 ani și nu este o jucărie. Produsul poate conține piese mici, care pot fi ușor înghițite. În caz de înghițire a produsului, cereți de urgență sfatul medicului. Pungile de plastic pot fi periculoase. Pentru a evita riscul sufocării sau strangulării, nu lăsați învelișul de plastic al jucăriei la îndemâna copiilor.

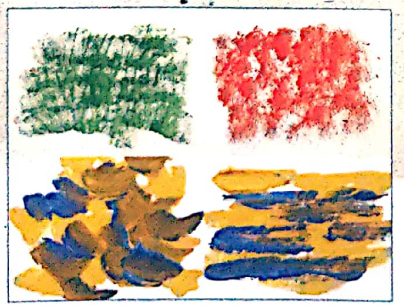

TEHNICI
Experimentează cu pensule și culori

SUBIECTE
Transparențe într-o compoziție cu legume

INSTRUMENTE
Un creion 2B și o paletă pentru culori

ISSN 1792-185-6
03

DeAGOSTINI

Scanned with OKEN Scanner

CURS DE

PICTURĂ

ÎNVAȚĂ SĂ PICTEZI ȘI DESCOPERĂ ARTISTUL DIN TINE

Un curs complet de desen, pictură şi alte tehnici artistice ilustrate pas cu pas, într-o serie de lecţii simple şi clare. Un ghid practic foarte accesibil, care te va ajuta să creezi adevărate opere de artă.

BIBLIORAFTURI

Nu rataţi biblioraftурile speciale, în care puteţi colecţiona seria **CURS DE PICTURĂ**! Biblioraftурile sunt disponibile la chioşcurile de ziare, la preţul de **9,99 LEI**. De Agostini va anunţa datele de publicare a biblioraftурilor în seria de reviste. Veţi primi primul biblioraft gratuit, împreună cu **numărul 2** al revistei.

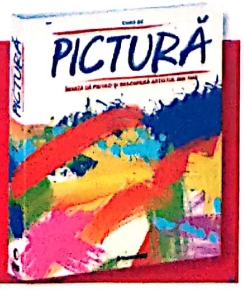

Vizitaţi site-ul nostru la adresa
www.deagostini.ro e-mail: info@deagostini.ro

Nr. 3

Apariţie bilunară
EDITURA: De AGOSTINI HELLAS SRL
ADRESĂ: Vouliagmenis 44-46, 166 73 Atena

EDITOR: Petros Kapnistos
MANAGER ECONOMIC: Fotis Fotiou
MANAGER DE REDACŢIE ŞI PRODUCŢIE: Virginia Koutroubas
BUSINESS DEVELOPMENT MANAGER: Dimitris Pasakalidis
GROUP PRODUCT MANAGER: Meropi Papadaki
COORDONATORI DE PRODUCŢIE: Carolina Poulidou, Sia Kotoupa, Theodoros Prokakos
SENIOR EDITOR: Tania Skandalaki
JUNIOR COORDINATING EDITOR BALCANI: Maria Papadimitriou
MANAGER DISTRIBUŢIE: Evi Boza
CONTROLLER DISTRIBUŢIE: Yiannis Vougioukas
COORDONATOR LOGISTICĂ ŞI OPERAŢIUNI: Antonis Lioumis

© 1999-2009 De Agostini UK Limited
© 2011 De Agostini Hellas pentru ediţia în limba română.

FOTOGRAFII: BKGG/Solomon R. Guggenheim Museum, New York: 19; Bridgeman Art Library/ Christie's London: 18; National Gallery, London: 9; Peter Willi: 20; Image Bank: 22; Stockmarket: 6.

ADAPTARE PENTRU LIMBA ROMÂNĂ: MEDIA SERVICE ZAWADA SRL

CONSULTANT: Fabiana Dima
DTP: RAY

TIPĂRIRE ŞI LEGARE: G. Canale & C.
DIRECTOR TIPOGRAFIE: Giuseppe Canale

IMPORTATOR-DISTRIBUITOR: Media Service Zawada SRL
ADRESĂ: Str. Louis Pasteur, nr. 38, et. 1, sect. 5, Bucureşti, România
COUNTRY MANAGER: Mariana Mihălţan
MARKETING MANAGER: Adina Bojică
REDACTOR: Alexandra Reocov
DISTRIBUTION MANAGER: Dan Iordache

ISSN: 1792-1856

PREŢUL PUBLICAŢIEI
Preţul primului număr: 5,99 LEI
Preţul începând cu al doilea număr: 11,99 LEI

Editorul îşi rezervă dreptul de a modifica frecvenţa acestei publicaţii.

Pentru o mai bună deservire solicitaţi întotdeauna publicaţia de la acelaşi punct de vânzare şi informaţi vânzătorul asupra intenţiei de a cumpăra şi apariţiile următoare.

Pentru orice informaţie, lămurire sau comenzi de produse De Agostini, sunaţi-ne la tel.

România: (021) 40 10 888
Moldova: (022) 93 07 42

Pe lângă preţul revistelor comandate va trebui să achitaţi ramburs şi contravaloarea taxelor poştale.

ORAR DE SERVICIU Luni-Vineri: 10:00-18:00

0-15

Produs pentru uz tehnic. Avertisment! Acesta nu este un produs destinat copiilor sub 15 ani şi nu este o jucărie. Produsul poate conţine piese mici, care pot fi uşor înghiţite. În caz de înghiţire a produsului, cereţi de urgenţă sfatul medicului. Produsul poate conţine piese ascuţite care pot provoca leziuni. Pentru folosirea acuarelelor, amestecaţi cu apă. Produsul poate conţine sulfaţi. În contact cu acizii, pot fi emise gaze toxice. Produsul sau părţi ale acestuia pot produce leziuni, mai ales în caz de spargere sau rupere. Pungile din plastic pot fi periculoase. Pentru a evita riscul sufocării sau strangulării, nu lăsaţi ambalajul din plastic la îndemâna copiilor. Păstraţi recomandările şi recitiţi-le ori de câte ori este nevoie. Produs în China.

Scanned with OKEN Scanner

Umbre în prim-plan

Umbrele joacă un rol esenţial în cadrul unei compoziţii, întrucât ele creează efecte deosebit de sugestive.

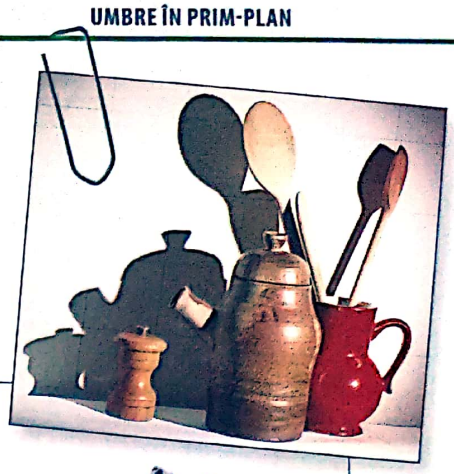

Se întâmplă frecvent ca, atunci când desenează o natură moartă, începătorii să se concentreze mai ales asupra obiectelor şi să nu acorde atenţie umbrelor pe care acestea le proiectează, considerându-le un element secundar. Umbrele sunt însă esenţiale în compoziţie şi trebuie observate cu atenţie. În cele ce urmează, ne vom ocupa de umbrele pe care un grup de obiecte le proiectează pe fundalul alb, atunci când lampa este aşezată în faţa acestuia, uşor către dreapta.

Desenează grila de pătrate

Pentru a reproduce cu fidelitate umbrele, poţi să foloseşti metoda grilei, descrisă în numărul trecut. În acest caz, asigură-te că planşa din spatele obiectelor este suficient de mare pentru a cuprinde umbrele în întregime.

Desenează pe planşă o grilă cu pătrăţele având latura de 8 cm. Folosind un creion 2B, fără să apeşi, trasează apoi pe foaia de desen o grilă formată din pătrăţele cu latura de 4 cm. Astfel, vei obţine un desen redus la scara de ½ şi vei reuşi să redai corect formele şi proporţiile originale.

Observă umbrele

Înainte de a începe să desenezi, cercetează cu atenţie umbrele proiectate pe planşa din spatele obiectelor: dacă lumina e suficient de puternică, ele vor fi foarte pronunţate şi-ţi va fi mai uşor să le identifici forma. Concentrează-te mai ales pe contururile lor. În acest exerciţiu, vom trata umbrele ca şi cum ar fi obiecte propriu-zise (elemente de **prim-plan**) şi obiectele, ca şi cum ar fi umbre (elemente de **fundal**). Privindu-le astfel, vei reuşi să descoperi cum umbrele interacţionează cu obiectele şi vei obţine o compoziţie armonioasă şi echilibrată.

▲ **Grila de pătrate ne ajută să fixăm cu exactitate poziţia obiectelor şi a umbrelor într-o natură moartă.**

MATERIALE

- O foaie de hârtie cartonată albă
- O foaie de desen
- Creioanele 2B (oferit împreună cu acest număr) şi 6B
- O gumă de şters

EVIDENŢIAZĂ UMBRELE

1 ▶ Începe de la contur

Conturează cu creionul 2B profilul umbrelor din stânga, adică umbra râşniţei pentru piper şi cea a carafei din ceramică. Observă exact punctele în care forma umbrei se intersectează cu liniile grilei. Bineînţeles, poate exista o oarecare diferenţă între ceea ce desenezi şi ceea ce observi: aminteşte-ţi că nu trebuie să obţii, cu orice preţ, o copie fidelă a modelului, ca într-o fotografie.

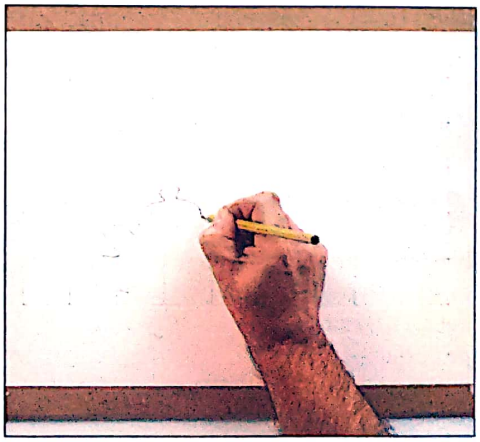

Scanned with OKEN Scanner

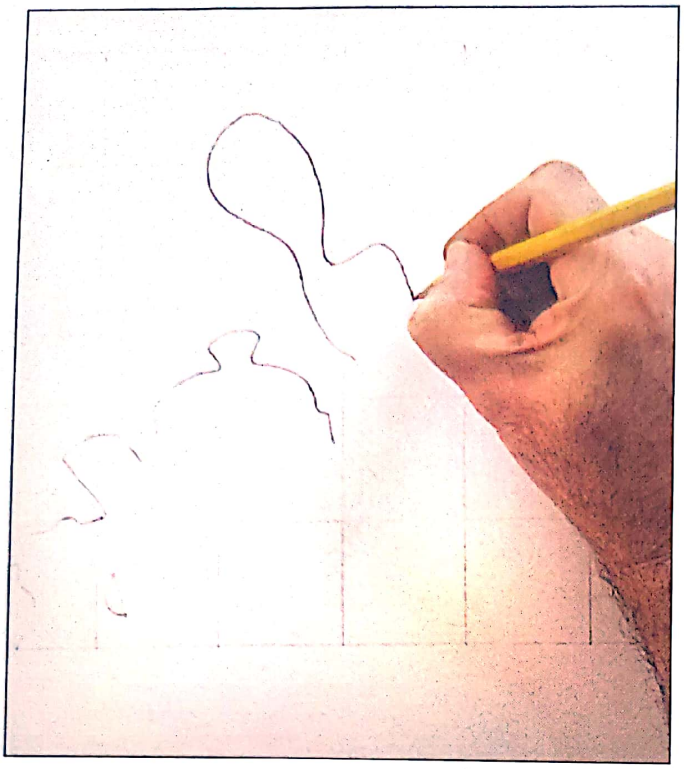

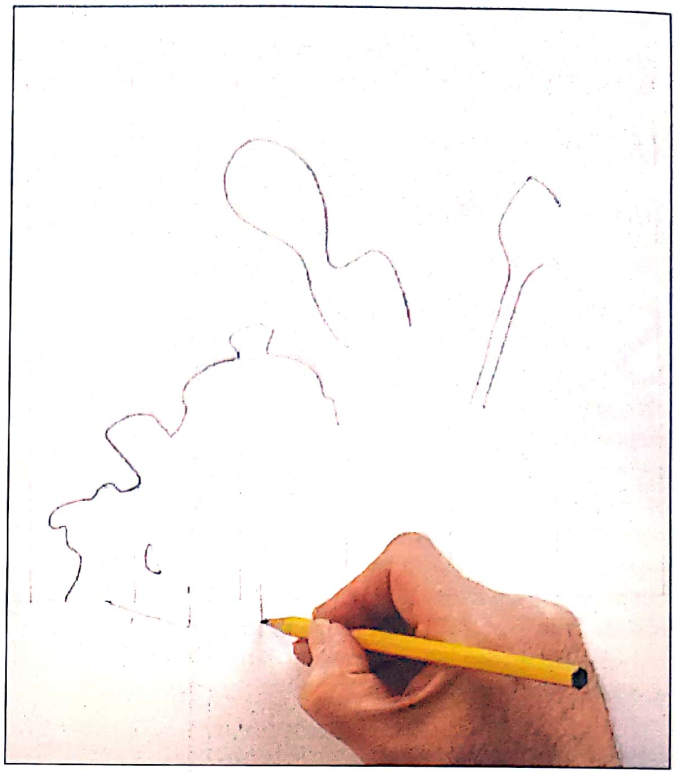

2 ▲ **Continuă să trasezi conturul**
Continuă să lucrezi umbrele proiectate de lingură şi de paleta din lemn. Observă felul în care se contopesc într-o singură formă unitară. Acest lucru arată extraordinara putere a desenului, care ne face să percepem realitatea înconjurătoare în moduri diferite de cel uzual, obligându-ne să facem mereu noi descoperiri, chiar şi în legătură cu lucrurile cele mai banale. Acordă atenţie şi poziţiei pe care o are această umbră dublă, pentru a o putea desena corect: ea pare că iese din partea de sus a carafei.

3 ▲ **Completează contururile**
Acum, nu mai lipseşte decât umbra din dreapta a lingurii din lemn. Şi în acest caz, analizează mai întâi cu atenţie obiectul: observă unghiul pronunţat, evident şi în cazul umbrei. Remarcă, de asemenea, faptul că lingura ascunde vederii o parte din umbra sa, deci trebuie să laşi conturul incomplet. Pentru a definitiva, delimitează umbrele din planul orizontal, adică pe cele proiectate înclinat de râşniţa pentru piper şi de carafă.

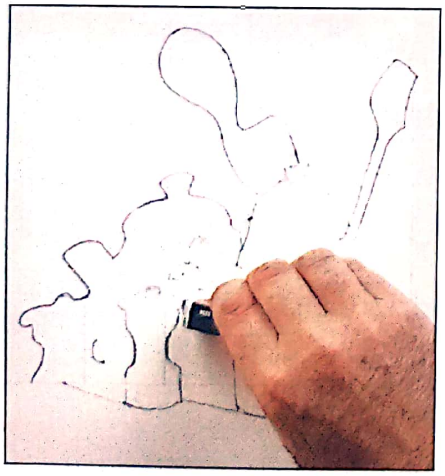

4 ▲ **Şterge parţial grila**
Şterge liniile grilei care se găsesc în interiorul contururilor umbrelor. Ai grijă să nu apeşi prea tare când foloseşti guma, pentru a nu strica suprafaţa foii. A desena pe porţiunile distruse de o ştersătură puternică este echivalent cu a lucra pe o hârtie absorbantă.

UMBRELE SE SCHIMBĂ ÎN FUNCŢIE DE LUMINĂ

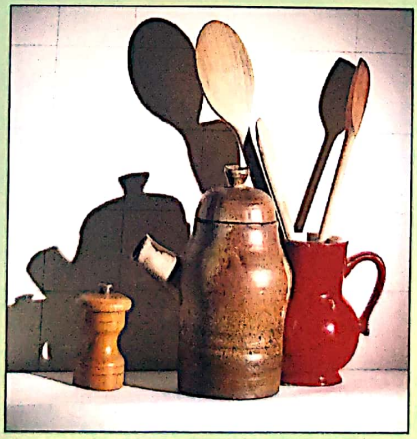

Umbre marcate
În fotografia de deasupra, lumina vine din faţă, uşor spre dreapta. Astfel rezultă umbre clare şi definite, ideale pentru scopul acestui exerciţiu.

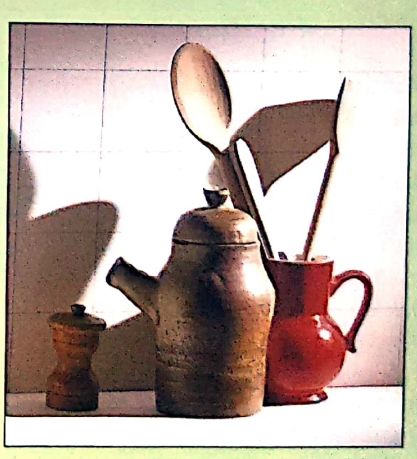

Umbre moi
Dacă muţi lampa şi mai la dreapta, astfel încât lumina să cadă oblic pe compoziţie, umbrele se vor alungi şi se vor estompa. Această metodă nu este însă recomandată pentru exerciţiul nostru.

Scanned with OKEN Scanner

UMBRE ŞI PROFUNZIME

Odată terminat conturul umbrelor, îl poţi umple cu creionul. O soluţie bună este să te înarmezi cu o foaie de hârtie pe care să-ţi sprijini mâna, pentru a nu te murdări de grafit şi pentru a nu păta desenul. Ai grijă la micul ochi de lumină dintre carafă şi râşniţa pentru piper. Acest element se rupe de restul umbrelor şi constituie un detaliu în plus în cadrul compoziţiei.

5 ▶ Marchează umbrele cu creionul
Conferă un ton închis şi consistent umbrelor, cu ajutorul creionului 6B. Începând întotdeauna din partea stângă, ţine creionul înclinat la un unghi de 45° faţă de foaia de desen şi lucrează cu haşuri rapide. Ai grijă să nu revii peste părţile deja marcate, pentru că ansamblul îşi va pierde din unitate.

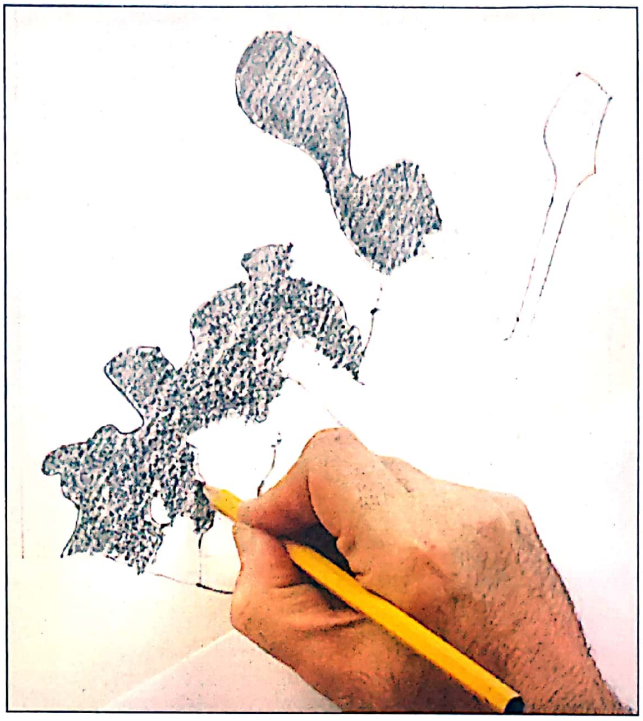

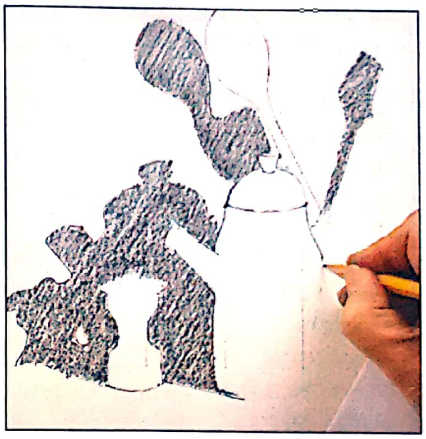

6 ▲ Este timpul să ne ocupăm de obiecte
Acum treci la obiectele din prim-plan. Urmăreşte modul în care acestea se poziţionează pe grilă şi trasează conturul cu creionul 2B. Observă cum, pe măsură ce defineşti forma obiectelor, umbrele încep să se reliefeze pe fundal. Lucrează încet şi cu multă atenţie.

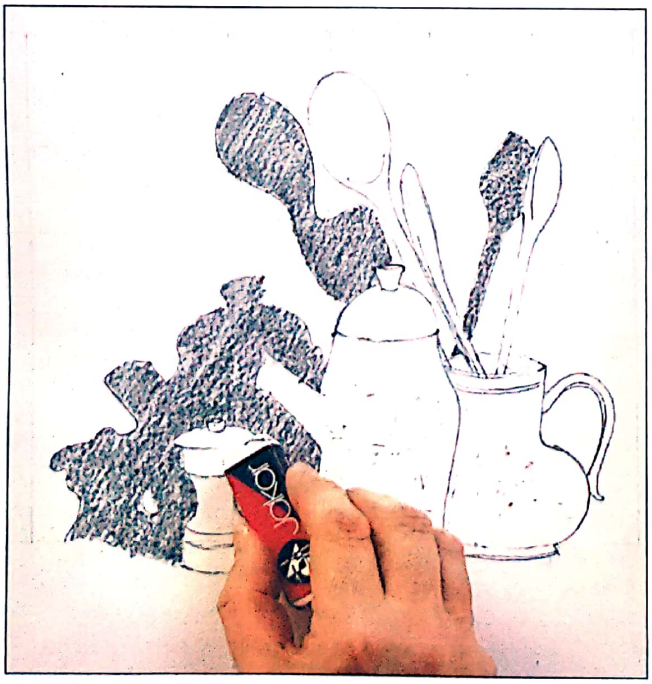

7 ▲ Şterge liniile grilei din interiorul contururilor obiectelor
Aminteşte-ţi că trebuie să ştergi cu grijă liniile grilei. În acest moment, vei observa câteva siluete uşoare (obiectele) şi câteva siluete foarte încărcate (umbrele); prin urmare, există un contrast puternic între elementele din prim-plan şi elementele din fundal.

SFATURI
Un vârf bun

Un sfat important: creionul trebuie să fie mereu bine ascuţit. Porţiunea de mină descoperită trebuie să fie suficient de lungă, astfel încât lemnul să nu atingă foaia de desen: dacă se întâmplă acest lucru, vor apărea mici şanţuri, care vor deveni vizibile atunci când vei trece cu creionul peste ele.

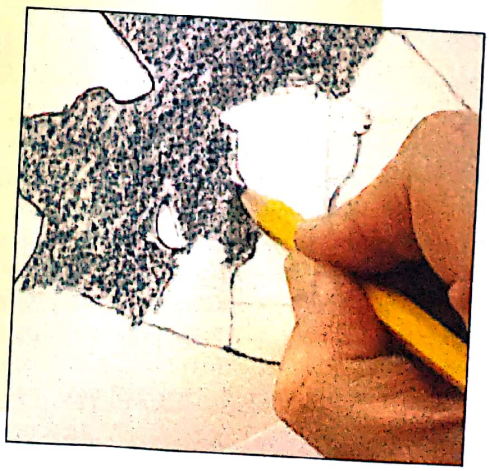

Scanned with OKEN Scanner

UN PAS ÎNAINTE

Nu acorda prea multă importanţă obiectelor compoziţiei: dacă le lucrezi prea mult, vei pierde din vizor scopul principal al acestui exerciţiu, care constă în a reda umbrele ca elemente de prim-plan ale desenului. Oricum, va trebui să reprezinţi o umbră uşoară pentru a sugera caracteristica tridimensională a compoziţiei.

8 ▶ Câteva linii uşoare

Folosind creionul 2B, adaugă o nuanţă mai închisă porţiunilor umbrite ale obiectelor. Trasează doar câteva haşuri, fără să defineşti prea bine umbrele, evitând zonele aflate în plină lumină.

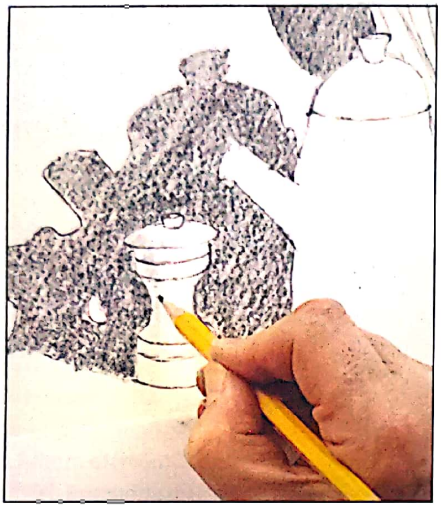

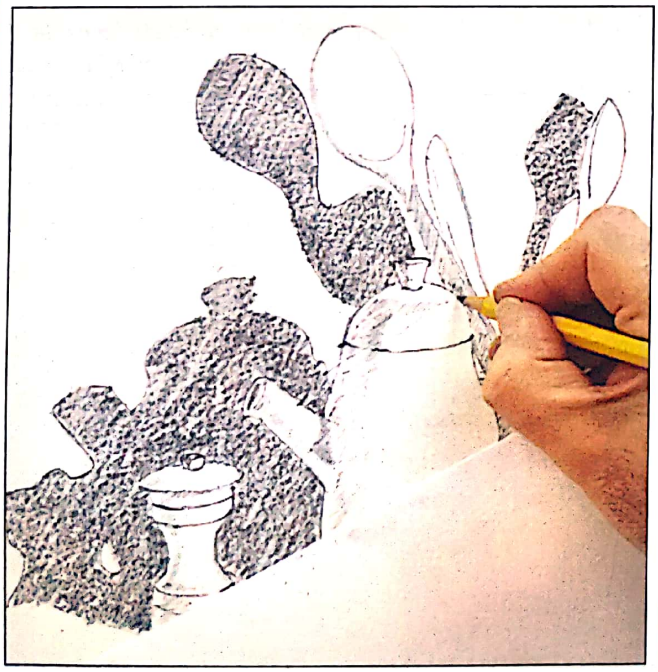

9 ▲ Finisează încă puţin

Continuă să trasezi umbre pale cu creionul 2B. Este important ca haşurile să fie uşoare: dacă exagerezi, obiectele vor începe să se confunde cu umbrele lor. Observă mai ales cele două zone mai închise de pe carafă şi de pe coada lingurii din stânga. Nu le accentua însă prea mult: ele trebuie să rămână mai subtile decât umbrele corespunzătoare din fundal. Aminteşte-ţi că este foarte util să ţii o foaie de hârtie curată sub mâna cu care desenezi.

O LUCRARE COMPLETĂ

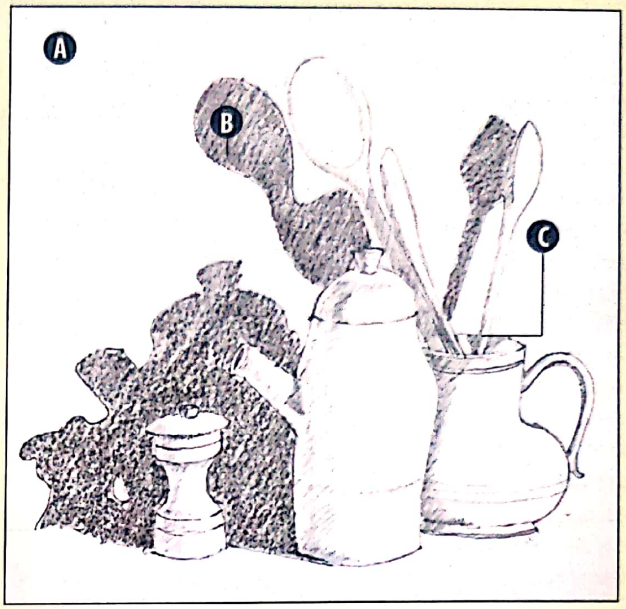

A Grila de pătrate

Folosind o grilă desenată pe foaia din spatele compoziţiei, poţi reda umbrele şi obiectele cu mare precizie.

B Forme în relief

Umbrele au fost primul lucru pe care l-ai desenat. Ele sunt subiectul, elementul principal pe care se concentrează exerciţiul nostru. Observă cum au ieşit în evidenţă. Concentrarea asupra umbrelor este o metodă foarte bună de a umple, în mod creativ, golul din spatele unei compoziţii cu obiecte.

C Forme pe fundal

Aşa cum am subliniat şi până acum, în acest exerciţiu personajele principale nu sunt obiectele – prin urmare, ele au fost lăsate în stadiul de schiţă. Focalizarea asupra umbrelor a evidenţiat importanţa pe care acestea o au în definirea spaţiului.

ÎN NUMĂRUL URMĂTOR

Încă un pas: să eliminăm grila şi să ne folosim de fundalul natural, pentru a defini contururile şi proporţiile unei compoziţii. Vei învăţa:

- Să-ţi dezvolţi abilităţile cu noi subiecte.
- Să realizezi conexiuni vizuale între motivele din fundal şi formele din prim-plan.
- Să foloseşti umbre estompate, pentru a conferi un caracter tridimensional obiectelor.

Scanned with OKEN Scanner

Pixul cu tuş şi acuarela

Nu ai nevoie de materiale scumpe pentru a crea lucrări de efect. Un pix cu tuş obişnuit, cu vârful fin, poate fi folosit pentru a schiţa desene pline de viaţă, tocmai bune de completat cu acuarele.

Data viitoare când ţi se întâmplă să foloseşti un pix cu vârful fin pentru a dezlega cuvinte încrucişate, opreşte-te puţin şi studiază-l cu atenţie. E ieftin, de unică folosinţă şi se găseşte în orice papetărie sau librărie. În acelaşi timp, este un instrument foarte potrivit pentru diverse creaţii artistice. Pixul cu tuş şi vârful fin nu e doar practic – el poate să producă o gamă variată de linii.

Să luăm ca exemplu această compoziţie cu legume. În funcţie de intensitatea cu care apăsăm, putem reda striaţiile verzei, structura compactă a cepei sau suprafaţa uşor ondulată a ardeiului. Alte modele ideale pentru desenul în pix cu tuş sunt obiectele mici, precum cochiliile, ouăle, penele şi pietricelele.

O mare varietate de forme şi texturi

Punctele şi liniile de grosimi şi lungimi diferite pot crea efecte speciale surprinzătoare. Cu cât sunt mai apropiate liniile, cu atât mai întunecată este porţiunea desenată. Se pot crea apoi zone

▲ Acuarela, aplicată într-un strat fin, permite ca nuanţa hârtiei să rămână vizibilă. Liniile trasate cu cerneală solubilă se dizolvă în culoare, creând un efect subtil.

Scanned with OKEN Scanner

foarte închise, desenând o primă serie de mici linii paralele şi suprapunând apoi o altă serie de linii, cu înclinaţie diferită. Această tehnică se numeşte „umplere prin haşurare". Impresia rotunjimii unui obiect poate fi redată prin accentuarea liniilor din centrul formei sale curbate, diminuând însă apăsarea când ajungem la extremităţi, acolo unde obiectul este mai luminat.

Un văl de culoare

Odată terminat desenul cu pixul, ansamblul se poate îmbogăţi prin folosirea acuarelelor. În acest exerciţiu, am folosit acuarele sub formă de godete, diluându-le cu puţină apă. Culoarea trebuie să rămână pală, ca să nu acopere liniile trasate cu pixul şi ca să nu anuleze contrastul dintre porţiunile desenate şi cele lăsate albe. Pentru a crea un efect mai subtil şi pentru ca liniile să se piardă puţin în culoare, artistul a folosit un pix cu cerneală solubilă.

Prima parte a acestui exerciţiu ne arată cum să desenăm compoziţia într-un mod foarte detaliat, folosind pixul cu tuş şi vârf fin. Apoi, folosind acuarelele, vom da puţină culoare ansamblului şi vom lucra asupra legumelor, de data aceasta fără să folosim structuri complexe de linii.

SFATURI
Atenţie la hârtie!

Pentru lucrările în pix cu vârful fin şi acuarele, este mai bine să folosiţi hârtie netedă şi uniformă. Astfel, pixul poate aluneca uşor pe foaie. Un sortiment de hârtie mai rugoasă este foarte potrivit pentru acuarele; totuşi, micile striaţii de pe suprafaţa acesteia pot reprezenta un obstacol pentru vârful fin al pixului. Acest lucru poate face desenul dificil pentru începători.

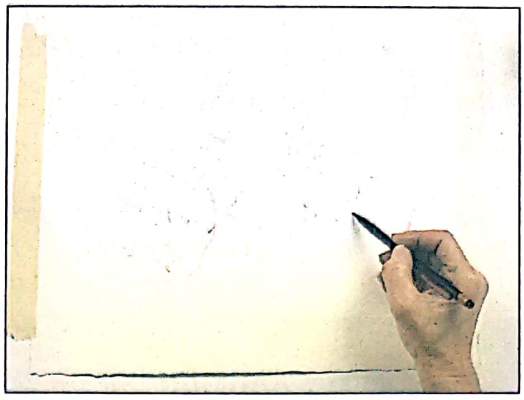

1 ▲ Începe cu prima schiţă
Schiţează conturul fiecărei legume, folosind creionul 2B, fără să apeşi. Încearcă să dai legumelor o formă plină. Nu este nevoie ca în această etapă să intri prea mult în detalii: este suficient să desenezi un cerc pentru forma verzei roşii, iar pentru lămâie, un oval. Este important, în schimb, să redai cu exactitate poziţia fiecărei legume şi raportul acesteia în funcţie de celelalte forme.

MATERIALE

Două foi mari de hârtie, de 300g/m²

Un creion 2B

Un pix fin nr. 0,5 cu tuş sau cerneală solubilă în apă

O pensulă nr. 8

O paletă sau o farfurioară

Şase godete de acuarelă: roşu de cadmiu, galben de cadmiu, violet-cobalt, albastru-cobalt, verde-smaragd, sienna-arsă

2 ▶ Adaugă detaliile
Odată completată prima schiţă, foloseşte pixul cu vârful fin pentru a delimita marginile zdrenţuite ale foilor de varză, urmărind fidel conturul. Striaţiile sunt accentuate, deci liniile trebuie să fie apăsate; dacă este nevoie, poţi reveni asupra lor.

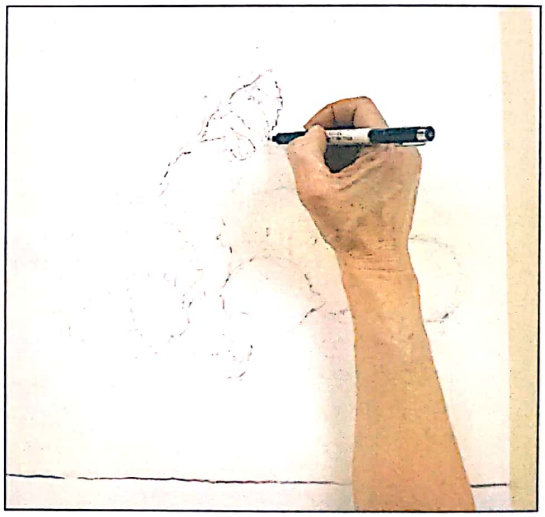

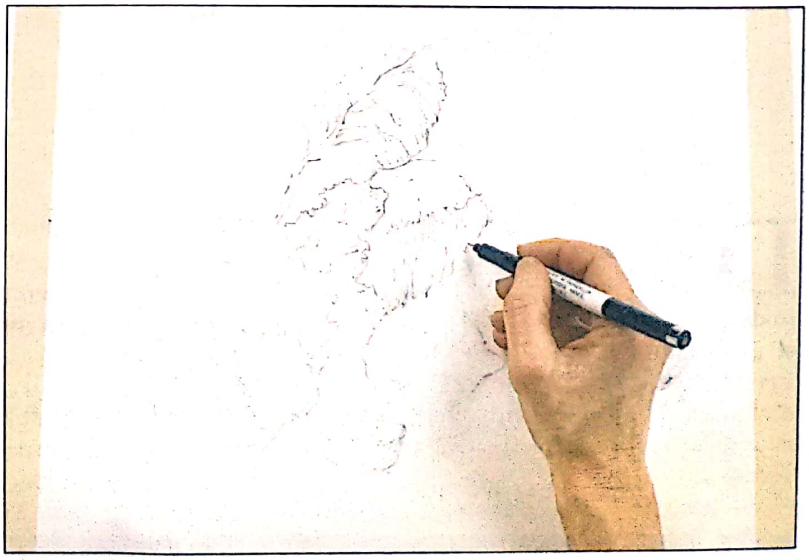

3 ▶ Trasează umbra
Printr-o serie de liniuţe apropiate, la baza fiecărei foi de varză (între conturul lămâii şi cel al verzei roşii), redă umbra legumelor din prim-plan, urmărindu-le forma.

Scanned with OKEN Scanner

LUCREAZĂ MAI DEPARTE

În funcţie de forţa exercitată asupra pixului, pentru a obţine linii mai groase sau mai subţiri, putem crea impresia depărtării sau a apropierii. În compoziţia noastră, legumele din prim-plan trebuie desenate cu linii mai accentuate.

4 ▶ Finisează forma verzei roşii

Liniile care compun varza roşie sunt foarte pronunţate. Urmăresc un tipar neregulat, deci nu te îngrijora dacă ţi se pare că ai greşit. Defineşte cu linii puternice, mai groase şi mai apropiate, conturul extern şi partea mai întunecată a verzei.

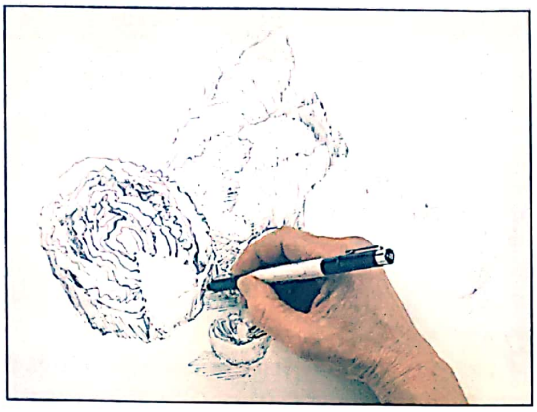

5 ▲ Conturul şi coaja lămâii

În continuare, vom da lămâii un contur hotărât. Folosind o serie de puncte, mai apropiate în partea de jos şi mai rare în cea de sus, unde lumina este mai intensă, vom reproduce suprafaţa neregulată a cojii.

6 ▲ Umbra şi conturul ciupercii

Completează conturul ciupercii. Trasează câteva linii marcate chiar sub pălărie, plecând de la picior şi avansând spre exterior. Apoi, printr-o serie de linii apropiate şi paralele, defineşte umbra ciupercii.

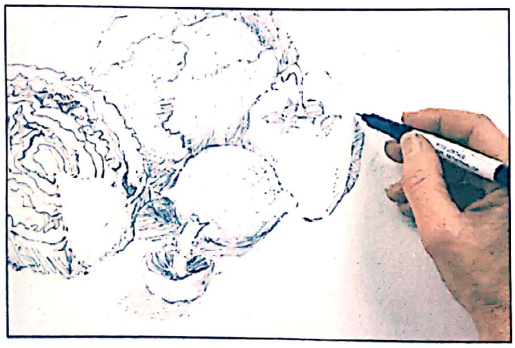

7 ▲ Dă o formă ardeiului

Pentru a finisa ardeiul, treci de mai multe ori cu pixul pe conturul şi pe codiţa acestuia. Marchează porţiunile luminoase din jurul codiţei şi lucrează părţile din umbră (concavităţile de pe suprafaţa ardeiului) printr-o serie de haşuri scurte, care se subţiază pe măsură ce se apropie de porţiunile expuse luminii. În sfârşit, o altă serie de haşuri, mai dese, în zona din spatele lămâii, va contura umbra ardeiului.

Operele maeştrilor

Floris van Schooten (1605-1655)

Natură moartă cu vas de cupru

Maeştrii olandezi din secolul al XVII-lea erau faimoşi pentru studiile lor extrem de detaliate având ca subiect natura moartă. Inspirându-se din preceptele moralei calviniste, şcoala olandeză considera natura moartă reprezentativă pentru simplitatea vieţii, mai degrabă decât purtătoarea unui mesaj de pură plăcere estetică. În această lucrare a lui Floris van Schooten, poţi observa prospeţimea fructelor din prim-plan, în nuanţe uşoare şi luminoase. În planul secund, varza şi anghinarea, pictate în culori mai mohorâte, conferă senzaţia unor corpuri compacte. Peretele de culoare pământie devine un excelent fundal neutru pentru această natură moartă.

Tonurile brune alese de artist pentru fundalul compoziţiei pun în valoare obiectele simple care constituie tema tabloului.

Folosirea magistrală a culorii – umbrele şi nuanţele de pe suprafaţa fructelor şi a alamei strălucitoare – conferă tabloului un aspect realist izbitor.

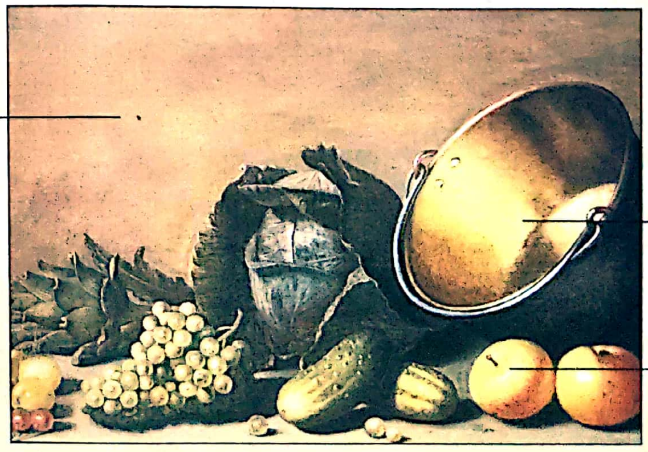

Scanned with OKEN Scanner

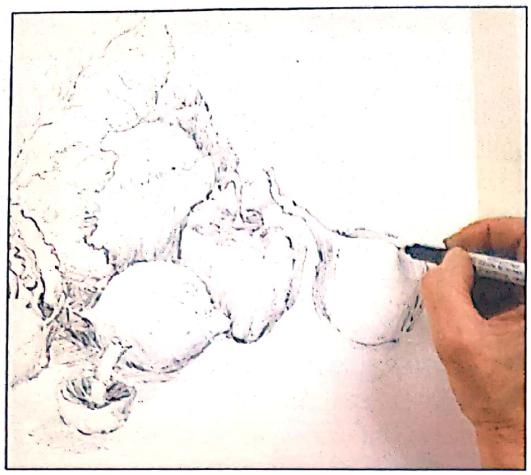

8 ▲ Este rândul cepei
Urmăreşte liniile curbe ale cojii care îmbracă ceapa. Îngroaşă fiecare linie către extremităţi, fără să uiţi codiţa şi rădăcinile. Continuă trecând din nou peste contururi şi linii, până când obţii un efect satisfăcător.

9 ▲ Ultimele retuşuri
Lucrarea completă trebuie să scoată în evidenţă diferenţele dintre forma, consistenţa, dimensiunea şi umbra fiecărui element. Retuşează compoziţia pentru a crea impresia de profunzime.

UN PAS ÎNAINTE

După ce ai exersat desenul cu pixul, ia o foaie nouă şi desenează iarăşi compoziţia, fără să defineşti contururile şi umbrele în detaliu. Apoi poţi începe să lucrezi cu pensula. Aplică liber acuarela. Întinde culoarea cu tuşe rapide de pensulă, fără să lucrezi prea îngrijit. Nu-ţi face probleme dacă pătezi din greşeală obiectul vecin, dimpotrivă: de multe ori, aceste „accidente" creează efecte foarte sugestive. Foloseşte o farfurioară sau o paletă bine compartimentată pentru a pregăti acuarela, cu consistenţa şi nuanţa cea mai potrivită.

SFATURI
Pastile de acuarele

Există două tipuri de acuarele: godete şi tuburi. Primele prezintă avantaje multiple: înainte de toate, se pot cumpăra separat şi aranja în compartimentele unei palete, ca în imagine. Caracterul lor practic stă în faptul că, odată terminată o godetă, se poate înlocui cu una nouă, de aceeaşi culoare sau de culoare diferită. Paleta cu compartimente mici este excelentă pentru experimentarea tehnicilor în pix şi acuarelă, întrucât îţi permite să lucrezi rapid, având toate culorile la îndemână.

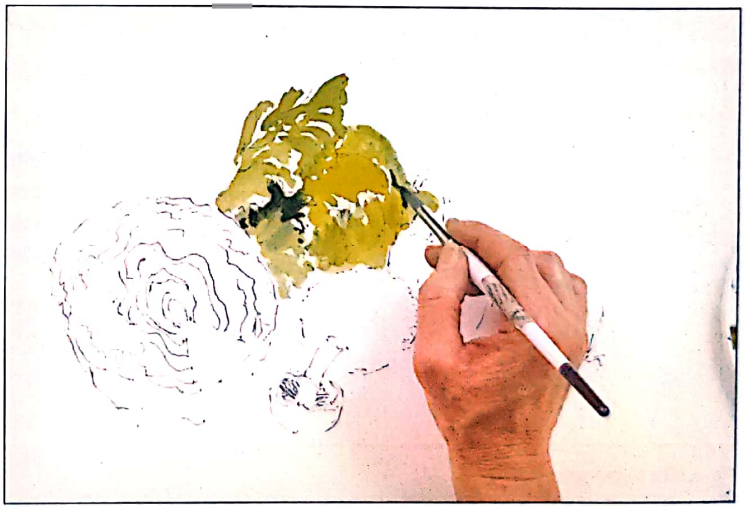

10 ▲ Foloseşte pensula
Schiţează contururile compoziţiei. Înmoaie pensula în verde şi, cu foarte puţină apă, colorează varza albă. Nu este neapărat nevoie ca acuarela să aibă mereu aceeaşi consistenţă: efectul este mai puţin uniform dacă alternezi zonele dense cu straturi transparente de culoare. Amestecă verdele cu violetul-cobalt. Acest nou albastru-verzui îţi va permite să redai nuanţele mai închise ale verzei.

Scanned with OKEN Scanner

11 ▶ Culori mai vii pentru lămâie şi ciupercă

Curăţă pensula. Amestecând puţin galben de cadmiu cu un strop de verde, vei obţine un galben-citron. Înmoaie pensula în apă şi apoi aplică galbenul pe partea superioară a lămâii. Fără să cureţi pensula, înmoaie-i vârful în roşu de cadmiu, care se potriveşte şi pentru partea inferioară a fructului. Amestecând culoarea cu apă, vei obţine o nuanţă foarte deschisă, excelentă pentru ciupercă.

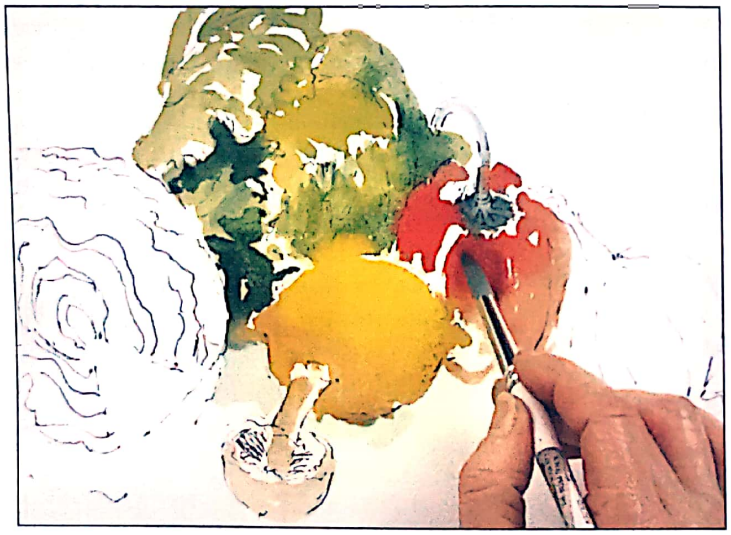

Fii creativ!

Un efect monocrom

Iată un alt mod de a folosi pixul şi acuarelele pentru reprezentarea unei naturi moarte, cu un rezultat final complet diferit. Linia de bază nu mai este trasată cu pixul cu cerneală neagră, ci cu peniţa pentru cerneală solubilă, în sepia. Pentru a crea efectul acuarelat, am aplicat peste desen, cu ajutorul unei pensule mari, o peliculă fină de apă (fără culoare). Apa, împrăştiindu-se, a desfăcut tonurile de sepia în nuanţe roşcate şi verzui, accentuând contrastul compoziţiei.

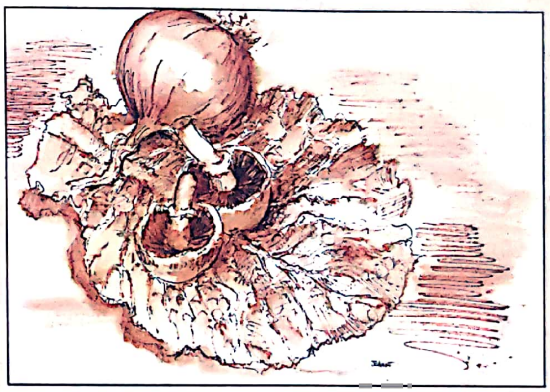

12 ◀ Roşul pentru ardei

Curăţă pensula şi înmoaie-i vârful în roşu de cadmiu, amestecat cu un strop de apă: iată că ardeiul prinde consistenţă. Aminteşte-ţi să laşi câteva spaţii albe în partea superioară, pentru zonele luminoase. Fără să cureţi pensula, înmoaie-i vârful în verde: vei obţine o nuanţă mai închisă, excelentă pentru zonele de umbră ale ardeiului.

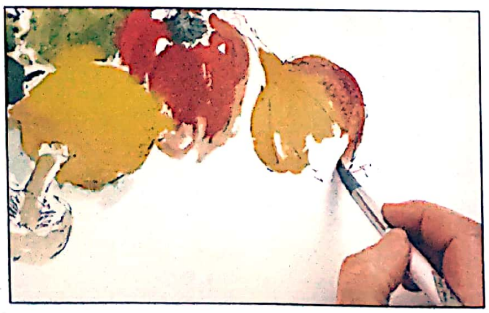

13 ▲ Culoarea cepei

Curăţă pensula. Amestecă roşul de cadmiu cu galbenul de cadmiu. Deschide nuanţa amestecului diluându-l cu apă, până când obţii un oranj potrivit pentru coaja cepei. Folosind puţină sienna-arsă, adaugă o nuanţă mai închisă părţii din stânga, estompând apoi culoarea.

SOLUŢII ISTEŢE

GUMA PENTRU CERNEALĂ

Greşelile făcute cu pixul sau cu acuarelele sunt greu de ascuns. Acuarela este transparentă, prin urmare nu-ţi permite să acoperi greşeala cu noi straturi de culoare. Anumite greşeli se pot remedia cu o gumă specială pentru cerneală, dar ea trebuie folosită corect. Este important să aştepţi ca partea care te interesează să se usuce, pentru ca abia apoi să treci cu guma peste ea, cât mai delicat posibil. Dacă apeşi, rişti să „raşchetezi" suprafaţa hârtiei, împreună cu cerneala şi culoarea, lăsând o pată albă, inestetică.

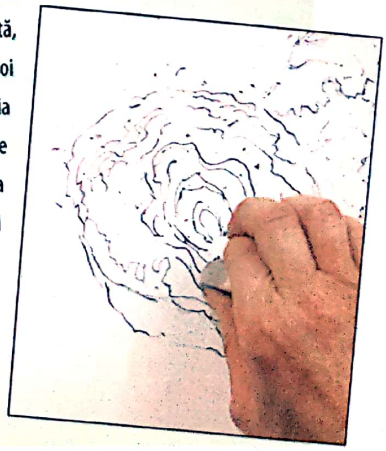

Scanned with OKEN Scanner

14 ▶ Pictează conturul verzei roşii

Curăţă pensula, apoi amestecă galbenul de cadmiu cu puţină apă, pentru a picta zonele mai deschise ale verzei. Curăţă apoi pensula încă o dată şi amestecă un pic de apă cu violet-cobalt şi cu roşu de cadmiu, obţinând o culoare foarte vie, excelentă pentru subiectul tău.

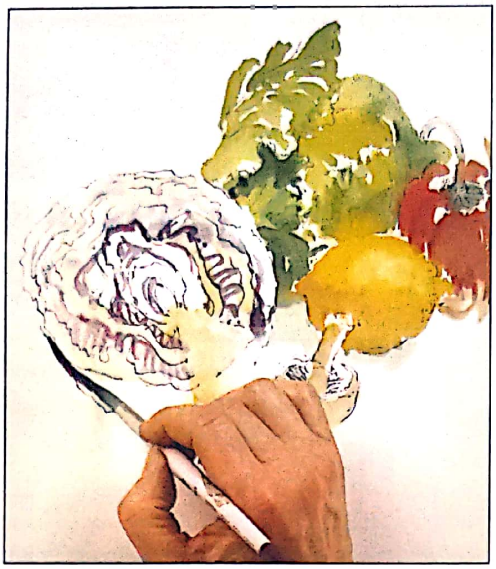

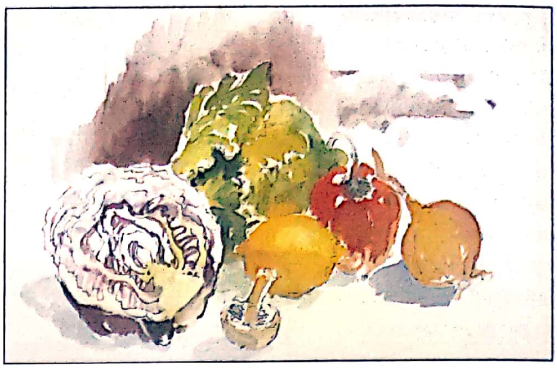

15 ▲ Umbre în fundal

Curăţă pensula şi amestecă albastru-cobalt cu violet-cobalt, pentru a picta umbra din spatele compoziţiei. Concentrează nuanţa mai intensă în zonele din jurul legumelor, apoi, pe măsură ce te îndepărtezi de centru, estompează culoarea, diluând-o treptat cu apă.

O LUCRARE COMPLETĂ

A Culori luminoase

Acuarelele au fost diluate cu foarte puţină apă, pentru a obţine culori mai dense şi mai strălucitoare, precum roşul ardeiului.

B Contrastul dintre pix şi acuarele

Pixul, cu liniile lui clare, şi acuarela aplicată în straturi delicate şi fluide se pun în valoare şi se completează reciproc.

C Zone fără culoare

Au rămas câteva zone albe în care se vede, pur şi simplu, hârtia. Astfel, am obţinut un contrast cu părţile colorate.

ÎN NUMĂRUL URMĂTOR

Dezvoltă-ţi abilităţile de a lucra cu acrilice, pictând un vas cu muşcate. Vei învăţa:

- Cum să abordezi unul dintre cele mai populare subiecte artistice ale tuturor timpurilor.
- Cum să creezi un fundal adecvat, care să evidenţieze culoarea florilor.
- Un secret pentru a avea mereu culoare proaspătă pe paletă.

Scanned with OKEN Scanner

Pensula universală

Pensula este instrumentul cel mai comod şi mai des folosit pentru aplicarea culorii, având numeroase calităţi, printre care şi aceea de a fi foarte maleabilă.

Aceasta poate fi întrebuinţată în diferite moduri: de la acoperirea cromatică a unor porţiuni ample, până la trasarea unor linii foarte subţiri. Este un instrument care permite obţinerea unei largi şi variate game de linii, motive şi efecte de umplere, pe orice tip de suprafaţă.

Există mai multe tipuri de pensule, cu forme diferite, în funcţie de scopul fiecăreia. De exemplu, pensulele cu vârful plat sunt excelente pentru aplicarea unor straturi uniforme de culoare pe porţiuni mari, în timp ce pensulele cu vârful subţire se folosesc pentru detalii şi linii precise. O pensulă deasă reţine în mod normal mai multă culoare decât o pensulă mai rară: de aceea, ea nu va trebui înmuiată prea des în culoare.

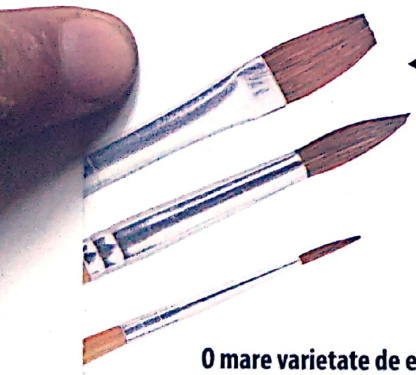

◀ **Pensula cu vârful plat (sus) este ideală pentru fundaluri şi pentru straturi de culoare uniforme; pensulele mai fine sunt excelente pentru detalii şi finisaje.**

O mare varietate de efecte

Fiecare pensulă poate fi folosită în diverse moduri, pentru a obţine o multitudine de efecte. Tuşa depinde de felul în care este folosită pensula (cu vârful sau cu partea plată), de presiunea aplicată şi de tipul mişcării executate. Mulţi artişti folosesc un singur tip de pensulă, cu care reuşesc să creeze tablouri minunate.

Te sfătuim să te convingi singur în legătură cu uriaşa gamă de semne distincte care se poate obţine cu ajutorul unei singure pensule – apoi, cu pensule diferite. Odată ce ţi-ai însuşit tehnica, vei putea să-ţi dezvolţi stilul de a picta, care va fi unic şi irepetabil, precum caligrafia.

▲ **Tuşele puternice şi ondulate produc un efect spectaculos în tabloul *Floarea-soarelui* al lui Van Gogh.**

▶ **Detaliul relevă textura consistentă a uleiurilor, aplicate prin tehnica împăstării.**

Scanned with OKEN Scanner

JOCURI CU SEMNE

Cu ajutorul pensulei şi al culorilor poţi experimenta o inepuizabilă varietate de tehnici. De exemplu, poţi folosi pensula uscată, abia înmuiată în culoare, pentru a scoate în evidenţă textura hârtiei. Sau, în locul tuşelor de pensulă obişnuite, orizontale, poţi crea o serie de pete mici, neomogene, ţinând pensula în poziţie verticală. De asemenea, poţi încerca să trasezi linii lungi, sinuoase, sau să aplici culoarea în „solzi". În plus, fiecare tip de pânză sau de hârtie are o textură particulară, care permite obţinerea unor rezultate diferite, în funcţie de culoarea folosită – densă sau diluată. Mulţi artişti preferă ca textura suportului să fie vizibilă: pentru asta, folosesc pânză sau hârtie rugoasă şi întind culoarea în mod neuniform sau foarte estompat.

Pensulă uscată

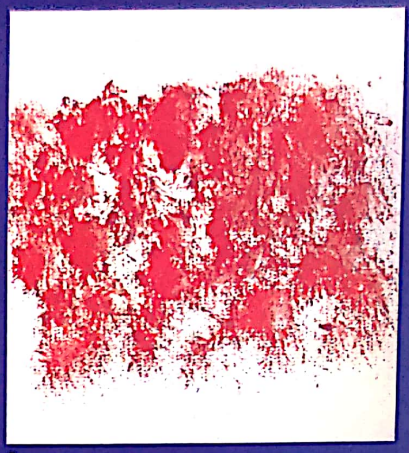

În pete

În „solzi"

Tuşe orizontale

Linii ondulate

Un strop de magie

Chiar dacă nu te consideri foarte îndemânatic la mânuirea pensulei, poţi crea efecte interesante prin tehnici surprinzător de simple. Nici măcar nu e necesar să ştii să trasezi linii cu pensula: simpla ei amprentă poate crea un mic tablou. De exemplu, poţi lua pensula cu vârful rotund, înmuind-o complet în culoare, şi poţi tampona apoi hârtia, obţinând petala unei flori. Construieşte un cerc de petale, şi margareta-i gata!

Prin acelaşi procedeu se pot picta muguraşi şi frunze. Este de ajuns să adaugi câteva tulpini şi codiţe, folosind vârful pensulei sau extremitatea ei mai subţire, şi vei obţine întreaga plantă. Mai mult: continuă să pictezi frunze şi flori în acest fel şi vei crea o grădină bogată şi colorată, fără să trasezi nici măcar un contur. Nimic mai uşor!

Culoare pură

Uleiurile şi culorile acrilice nediluate se pot folosi direct din tub. Culoarea nediluată este densă, vâscoasă şi urmăreşte fidel forma perilor pensulei: avem deci la dispoziţie un mod alternativ de a crea şi a modela texturile.

Inspiră-te din tablourile marilor maeştri, precum *Floarea-soarelui* de Van Gogh: artistul folosea cu precădere straturi dense de culoare, pe care le aplica fără să le amestece, urmând forma subiectului cu o tuşă caracteristică, expresivă. Sau gândeşte-te la nuferii din tablourile lui Claude Monet, celebrul **impresionist** francez, care de multe ori picta florile cu o singură tuşă de culoare pură, creând impresia naturaleţii, într-un mod mai convingător decât în orice desen studiat.

Puncte şi pete

O altă metodă uşoară şi amuzantă de a picta este aceea de a crea pete de culoare, mai ales folosind două sau mai multe culori diferite. Încearcă, de exemplu, să acoperi o foaie cu pete de roşu şi galben, apoi priveşte-o de la o distanţă

▶ Această stampă japoneză, intitulată *Peisaj de iarnă cu ţărani*, ne demonstrează cum se pot obţine, cu ajutorul pensulelor, atât linii subţiri, cât şi fonduri estompate, într-o imagine unitară de un farmec aparte.

Scanned with OKEN Scanner

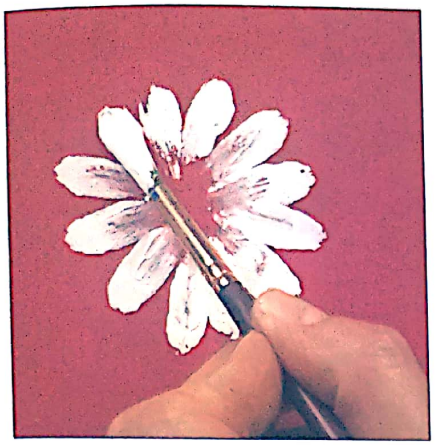

▲ Poţi obţine maximum de realism, cu cele mai simple tuşe.

de câţiva metri, pentru a observa efectul: punctele roşii şi galbene par să se combine într-o singură nuanţă de oranj. Astfel, albastrul şi galbenul vor crea impresia de verde, albastrul şi verdele, pe cea de turcoaz, şi aşa mai departe.

Linii

Tipul de linie depinde, în special, de felul în care ţii pensula şi de apăsarea mâinii tale. Dacă apeşi tare, vei desface perii pensulei, obţinând o linie groasă şi uniformă. Pentru a trasa o linie subţire, în schimb, este de ajuns să ţii pensula lejer, fără să apeşi, astfel încât doar câţiva peri să atingă hârtia. Dacă foloseşti o pensulă cu vârful plat, este de ajuns s-o înclini într-o parte. Pentru a obţine o tuşă conică, începe foarte delicat, dar apasă din ce în ce mai tare, pentru ca linia să devină tot mai groasă. Pentru o linie ondulată, modifică mereu presiunea sau roteşte pensula, în timp ce alunecă pe foaie: o singură tuşă de pensulă poate fi de ajuns pentru a transmite senzaţia de ritm şi mişcare.

Orientul ne învaţă

În China şi Japonia se folosesc aceleaşi pensule şi pentru scris, şi pentru pictură: de aceea, pentru a defini liniile fluide şi accentuate care caracterizează multe dintre operele de artă orientale, se vorbeşte despre stilul „caligrafic". În aceste lucrări, deseori cu un fundal delicat, în acuarelă, artistul reuşeşte să re-

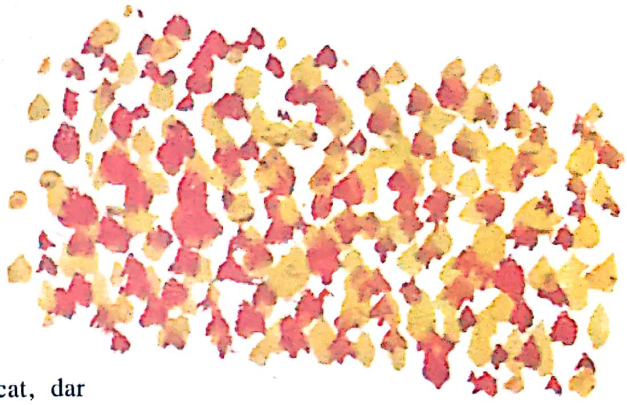

▲ Micile pete şi puncte distincte par să fuzioneze într-o singură suprafaţă, vie şi colorată.

producă imaginea unui vast peisaj trasând doar câteva linii în tuş. În anumite opere, mugurii şi frunzele copacilor realizate în această tehnică par atât de reale, încât ai impresia că se mişcă în bătaia vântului.

Artiştii chinezi şi japonezi foloseau **pensule orientale** tradiţionale, cu suport de bambus. Însă se poate spune, fără a simplifica tema, că orice pensulă subţire, cu perii moi (care se foloseşte cu acuarele), este excelentă pentru această tehnică.

Scanned with OKEN Scanner

Grădina de vară

Folosind pastelurile colorate, vom schiţa o grădină luxuriantă, văzută pe fereastră.

Denumirea de „culoare pastelată" nu se referă la pasteluri. „Culoare pastelată" înseamnă, în general, o nuanţă ternă şi difuză, exact opusul celei care se obţine folosind pastelurile. Fie că sunt uscate, fie că sunt uleioase, pastelurile sunt formate dintr-un concentrat de pigmenţi legat cu adeziv, fiind potrivite pentru a reda imagini foarte luminoase. Vom explora această caracteristică în timpul lucrului, creând schiţa estivală propusă ca model pentru acest exerciţiu.

Hârtia-ciocan

Când desenăm, pigmentul aderă la suprafaţa foii, în funcţie de presiunea aplicată pastelului şi de granulaţia hârtiei. Pentru această lucrare, o hârtie mai texturată ar fi ideală.

Ca să alegi hârtia potrivită, trebuie să acorzi multă atenţie culorii – atât pentru că aceasta ar putea rămâne vizibilă la final, dar şi pentru că nuanţa hârtiei o va influenţa pe cea a culorii aplicate.

Pentru a reduce influenţa culorii hârtiei de desen, am ales o hârtie-ciocan de culoare neutră: gri.

Cum lucrezi

Folosind pastelurile, poţi obţine desene cu detalii foarte marcate. Totuşi, ele dau rezultate foarte bune şi atunci când sunt aplicate pe zone ample, ca în exerciţiul următor. Astfel, vom putea reprezenta în mod eficient forme şi figuri, fără a diminua forţa expresiei şi luminozitatea imaginii.

Pentru a amesteca nuanţele, se lucrează în straturi succesive, plecând de la o culoare uniformă şi aplicând treptat tonurile mai vii şi mai strălucitoare. Secretul este contrastul care se creează între fundalul închis şi uniform şi exploziile de culori strălucitoare din prim-plan, care dau dinamism scenei.

▶ O fereastră este cadrul ideal pentru grădina ta de vară. Fixarea unei schiţe într-un cadru este o metodă practică şi rapidă de a defini o compoziţie.

Scanned with OKEN Scanner

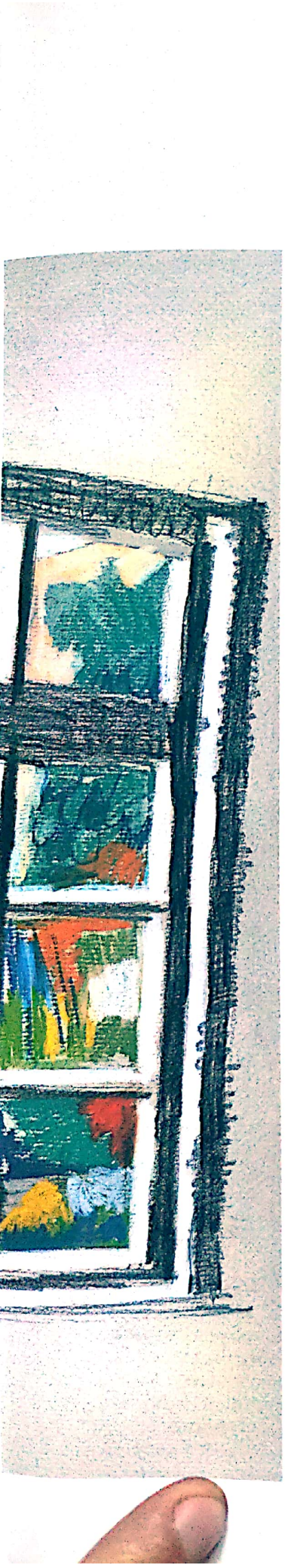

MATERIALE

O foaie gri de hârtie pentru pastel

Un creion 5B; cărbune

Zece pasteluri cerate uscate: alb, verde-gălbui, verde, albastru-închis, violet, galben-citron, roz, oranj-pal, oranj, roşu-pal, gri-deschis

Patru creioane de pastel: verde, violet, albastru-ceruleum, brun-închis

Sfumino, spray fixativ special

SFATURI
Sfumino

Spre deosebire de acuarele, pastelurile nu se pot prepara prin amestecare. Totuşi, le poţi face să fuzioneze direct pe foaia de desen. Acest lucru se poate realiza cu degetele, dar este mai sigur să foloseşti un sfumino, un fel de creion cu vârful de vată. Aplicând două straturi diferite de culoare şi intervenind cu sfumino, cele două culori vor fuziona. Sfumino se foloseşte şi pentru a estompa marginile zonelor de culoare uniformă, creând o nuanţă delicată, care poate facilita trecerea de la o nuanţă la alta.

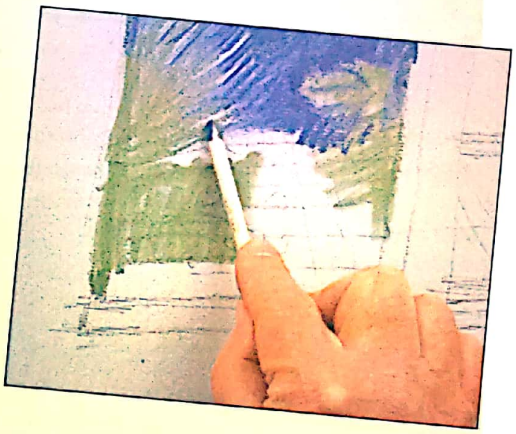

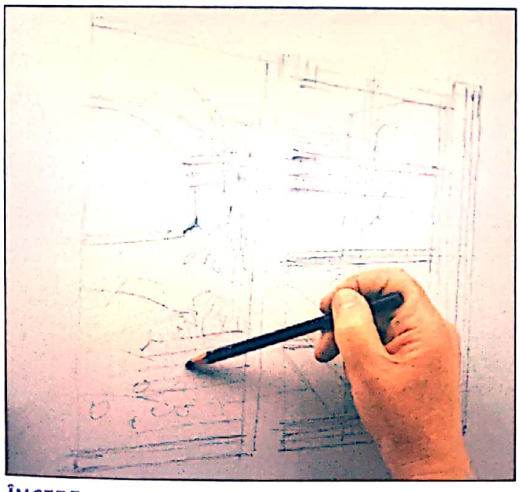

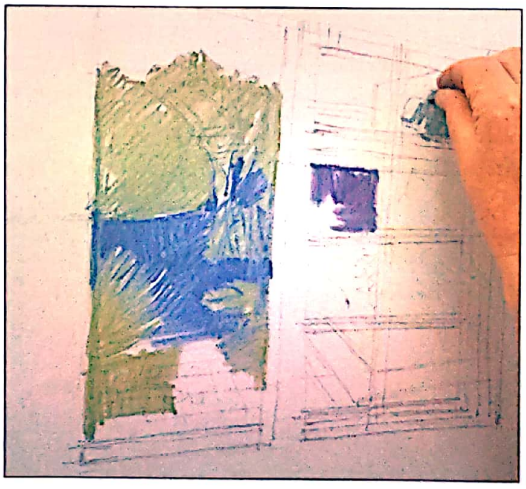

ÎNCEPE

1 ▲ Schiţează contururile
Trasează cu cărbunele structura ferestrei, care te va ajuta să desenezi scena, exact ca o grilă. Liniile din partea de sus şi de jos, care fac parte din structura ferestrei, converg spre dreapta, pentru a respecta perspectiva. Din acelaşi motiv, suportul ferestrei din stânga va părea că se află mai sus decât cel din dreapta. Realizează o schiţă a subiectelor principale – plantele, pavajul, tufişurile –, fără a desena deocamdată contururile fiecărei flori în parte, ci doar zonele principale de culoare.

2 ▲ Tonurile de bază
Folosind pastelul verde, colorează toate porţiunile principale unde se găsesc frunze: tufişul şi gardul viu de sus, zona cu flori şi planta de yucca din partea de jos. Estompează uşor culoarea cu sfumino (vezi caseta de mai sus): acest lucru va face respectivele zone mai difuze. Cu pastelul albastru-închis, marchează apoi zona mai umbrită de sub tufiş, definind clar contururile (apasă mai tare). Adaugă diverse fâşii albastre în centrul siluetei plantei de yucca. În fine, acoperă spaţiul din interiorul unui geam al ferestrei cu violet.

Scanned with OKEN Scanner

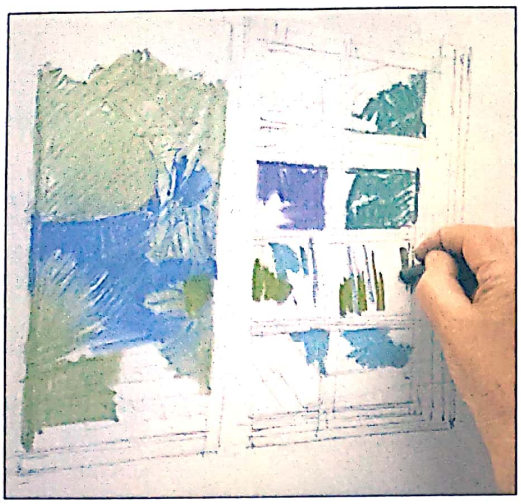

3 ▲ Continuă să definești zonele de culoare
Desenează iedera din partea dreaptă sus, utilizând pastelul verde. Coboară apoi cu pastelul verde-gălbui, definind covorul de flori prin tușe rapide și nu foarte precise. Ai grijă ca marginile geamurilor să rămână clare și bine delimitate. Treci apoi cu sfumino peste porțiunile la care tocmai ai lucrat.

LUCREAZĂ MAI DEPARTE

Odată schițată imaginea de ansamblu, poți trece la definirea detaliilor. Pentru acest lucru ai nevoie de **creioanele de pastel**, care dau rezultate la fel de strălucitoare, din punct de vedere cromatic, asemeni pastelurilor de ceară uscate, fiind însă mai subțiri și mai precise. O alternativă ar fi creioanele din comerț care au un efect similar.

4 ▶ Desenează pavajul
Acoperă zona inferioară din dreapta cu tușe orizontale de creion de pastel brun, pentru a reda micul zid. Folosește hașuri înclinate pentru pavajul din stânga, având grijă să lași din loc în loc zone descoperite. Aici sfumino este din nou util, pentru a face nuanțele să se întrepătrundă.

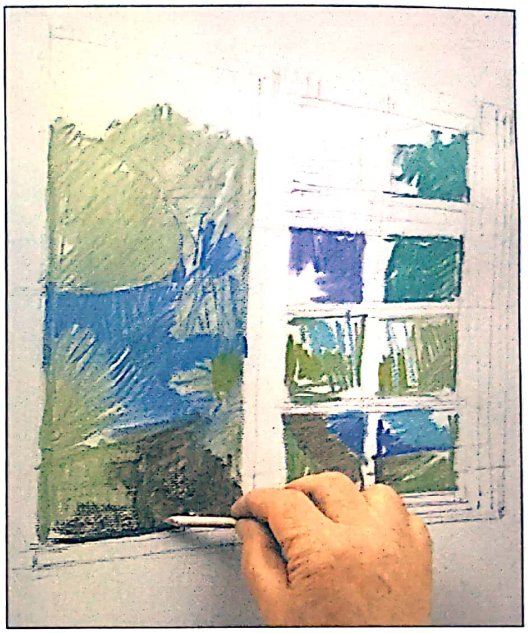

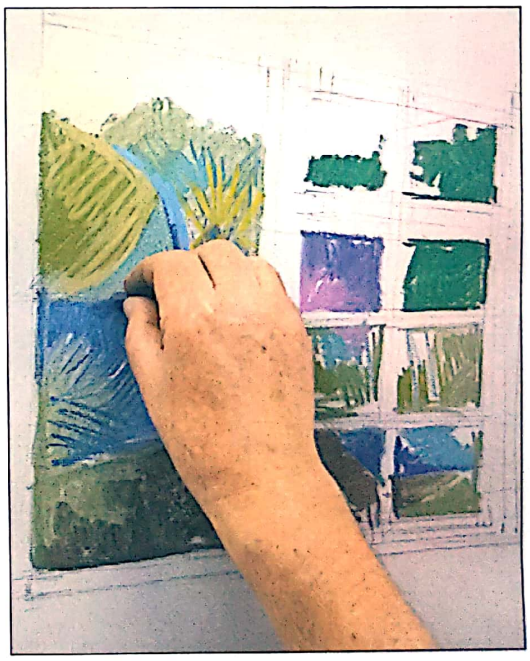

5 ▲ Tufișul în detaliu
Folosește pastelul galben-citron pentru a trasa linii înclinate pe tufișul din stânga, sus, definind și câteva frunze în partea superioară a plantei de yucca, aflată în centru. Pentru a delimita umbra tufișului, desenează cu pastelul verde un arc de cerc, în dreapta acestuia. Adaugă violet în partea de jos. Acest lucru va face contrastul mai puternic.

Operele maeștrilor

Frederick-Spencer Gore (1878-1914)
Privelițe de la fereastră

La fel ca în lucrarea noastră, în acest tablou în ulei, artistul a ales să reprezinte o grădină văzută de la fereastră. Aici însă, fereastra nu se bucură de aceeași importanță pe care i-am acordat-o noi, întrucât accentul major cade pe interiorul camerei.

În contrast cu structura liniară a ferestrei, frunzișul este compus dintr-o mulțime de mici pete de culoare.

Tăietura precisă reprezentată de rama ferestrei este îndulcită de unduirea perdelei.

Scanned with OKEN Scanner

6 ▶ Colorează cerul şi rama ferestrei

Fixează pastelul cu spray special. Folosind pastelul alb, desenează cerul şi colorează marginile ferestrei. Pentru zidul din partea dreaptă, sus, parţial acoperit de iederă, pastelul oranj-pal este ideal.

7 ▶ Desenează pavajul de piatră

Este rândul pastelului gri: îl poţi folosi pentru a delimita marginea superioară a ferestrei şi pentru a împărţi pavajul într-o tablă de şah, riguros supusă perspectivei (liniile verticale sunt uşor înclinate), alternând pătrăţelele de gri şi brun. În continuare, adaugă puţin gri în partea superioară a micului zid din dreapta.

8 ▲ Puţină atenţie la detalii

Folosind creionul 5B, trasează câteva linii puternice pe zonele umbrite ale ramei ferestrei. Delimitează apoi frunzele de iederă şi planta de yucca cu pastelul albastru-închis. Creioanele de pastel ceruleum, violet şi verde pot fi folosite alternativ pentru delimitarea frunzelor celor două mici plante de yucca din stânga, iar galbenul-citron, ce sugerează luminozitatea tufişului şi a gardului viu, va completa ansamblul.

9 ▶ Mai multe pete de culoare

Retuşează cu ceruleum arcul de umbră al tufişului din stânga, sus, pentru a-i da intensitatea potrivită, şi amuză-te desenând florile cu pastelurile roşu-pal, oranj-pal şi galben-citron.

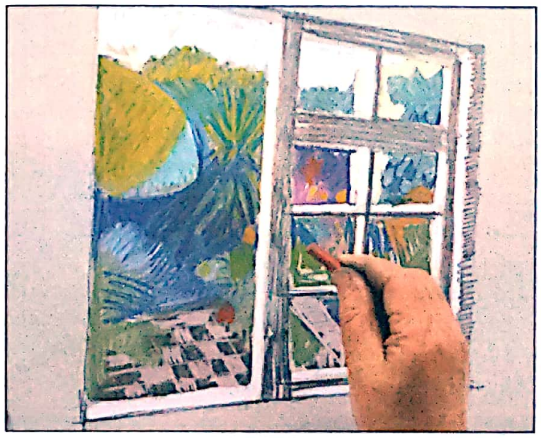

Fii creativ!

Concentrează-te pe o porţiune bine delimitată

Dacă ţi se pare că vederea de ansamblu asupra unei grădini este prea dezorganizată, de ce nu alegi o imagine bine delimitată, văzută printr-un singur ochi al ferestrei? Este important ca fragmentul ales să fie bogat în detalii, precum cel de mai jos, unde putem observa răsaduri de flori roşii şi violet, încadrate de unul dintre ochiurile ferestrei din lucrarea principală. Pentru a crea un fundal potrivit, am experimentat cu un strat de acuarelă verde, peste care, odată uscat, am suprapus un frunziş creat din pete de pastel albastru şi verde mai închis. În sfârşit, a venit rândul corolelor, reprezentate într-o manieră lejeră, fără a exagera cu detaliile.

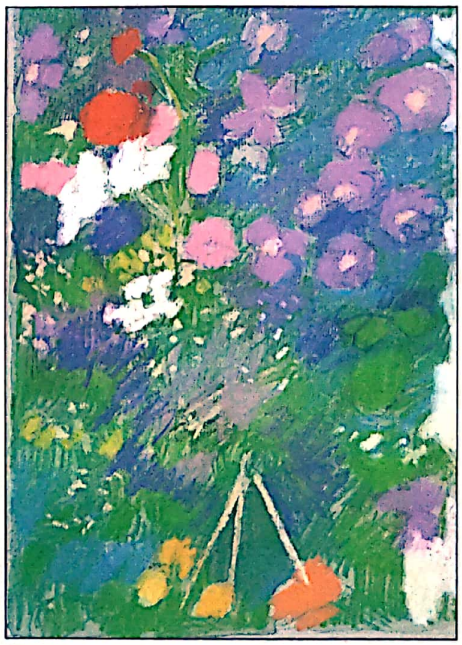

Scanned with OKEN Scanner

UN PAS ÎNAINTE

Fixează din nou pastelurile cu spray special. Apoi dă frâu liber imaginaţiei şi adaugă flori în culori cât mai strălucitoare, pentru a scoate în evidenţă zonele luminoase. Dacă ai reprodus deja toate florile din model, inventează altele! Sunt de ajuns câteva linii şi pete de culoare pentru a defini petalele.

10 ▲ **Flori, flori şi iar flori**
Când desenezi petalele florilor, alege culori care să contrasteze cu cele din fundal: de exemplu, roşu pe verde sau galben pe violet. După ce termini, este bine să nu dai imediat cu spray pe deasupra, pentru că astfel poţi altera uşor nuanţele, împiedicând noile flori reprezentate să iasă în relief.

11 ▲ **Maximum de contrast pentru fereastră**
Folosind creionul ceruleum, desenează o linie întreruptă de-a lungul conturului tufişului şi pe primele frunze ale plantei de yucca din stânga. Ca un ultim pas, încearcă să evidenţiezi structura ferestrei, împrospătând cu pastelul alb marginile din interior, şi foloseşte cărbunele pe zona ramei, pentru a accentua apoi contrastul.

O LUCRARE COMPLETĂ

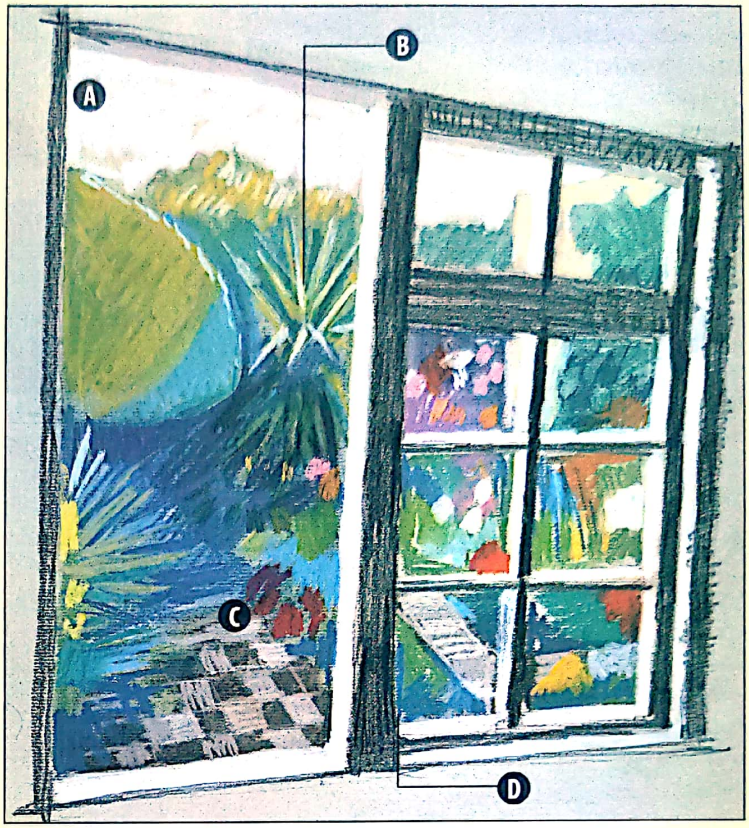

A Porţiuni descoperite
Cerul este compus din tuşe azurii neregulate – astfel, acestea lasă descoperite anumite porţiuni ale hârtiei.

B Luminozitate
Frunzele plantei de yucca au fost desenate cu două nuanţe de verde şi luminate cu alb şi ceruleum.

C Fundal neutru
Nuanţele gri şi brune ale zidului şi pavajului creează un fundal plat şi uniform, pe care se evidenţiază explozia de culori a covorului de flori.

D Linii accentuate
Liniile sigure şi bine definite trasate cu cărbunele şi pastelul alb încadrează petele de culoare din imagine.

SOLUŢII ISTEŢE

SPRAY-UL FIXATIV CA BAZĂ

Se întâmplă deseori să amesteci prea multe culori pe aceeaşi porţiune. Este un lucru care trebuie evitat pe cât posibil, din cauză că, în acest fel, suprafaţa de lucru devine lucioasă şi împiedică pastelul să adere pe hârtie. În plus, culoarea îşi pierde din intensitate. O soluţie ar fi să pulverizezi spray fixativ asupra acestei zone: odată uscat, el poate constitui baza noilor culori, care nu se vor mai amesteca acum cu pastelul de dedesubt.

ÎN NUMĂRUL URMĂTOR

Pictează cu acuarele terasa unei cafenele, scăldată în lumina verii. Vei învăţa:

- Cum să creezi jocuri de lumini şi umbre sub soarele amiezii.
- Cum să dai mai multă profunzime desenului, prin straturi succesive de culoare.
- O primă abordare a corpului omenesc.

Scanned with OKEN Scanner

Culori calde şi reci

Cunoaşterea culorilor aşa-zis „calde" şi „reci" îţi permite să creezi atmosfera şi senzaţia de spaţialitate dintr-o lucrare.

▲ *Satul pe timp de iarnă* al lui Maurice de Vlaminck (1876-1958) este compus din culori reci şi închise: scena este dezolantă şi mohorâtă.

Culoarea ne influenţează în mod surprinzător viaţa de zi cu zi, nu doar în privinţa felului în care ne alegem mobila sau hainele, dar chiar şi în ceea ce priveşte modul nostru de a vorbi: spunem, de exemplu, „verde de invidie", „alb de frică", „roşu de furie". Toate aceste expresii folosesc culoarea pentru a transmite o anumită stare de spirit.

Până acum câteva zeci de ani, în multe spitale, pereţii erau vopsiţi în verde sau albastru-deschis, pentru că acest lucru ajuta la calmarea pacienţilor anxioşi. Totuşi, aceste culori pot alimenta şi depresia, de aceea astăzi se folosesc culori mai calde, în nuanţe foarte estompate.

Culorile reci tind să creeze impresia de greutate fizică, spre deosebire de culorile calde. Această impresie poate fi chiar foarte vie: un experiment din Statele Unite a relevat faptul că, pentru un grup de magazioneri, componentele unei maşini ambalate în pachete albastre păreau mai grele decât cele ambalate în pachete galbene.

Tonalitatea culorilor

Culorile calde (roşu, galben, oranj) stimulează simţurile, iar în tablouri, ele tind să iasă în evidenţă şi să se apropie de observator. Culorile reci (albastru, verde, violet) prezintă caracteristicile opuse: au, în general, un efect relaxant şi dau senzaţia unui spaţiu amplu, îndepărtându-se de observator, în direcţia fundalului. Diferenţa dintre culorile calde şi cele reci îi permite artistului să scoată în evidenţă profunzimea, să accentueze contrastele, să creeze atmosfera şi să exprime anumite sentimente. Expresioniştii, dar şi pictori precum Van Gogh şi Vlaminck, intenţionau ca prin tablourile lor să trezească emoţii intense, prin urmare preferau culorile calde.

Şi culorile complementare joacă un rol important în structura unui tablou. Impresioniştii au observat că un obiect de culoare caldă (de exemplu, o lămâie galbenă) proiectează o umbră de culoare opusă pe cercul culorilor (în cazul nostru, de culoare violet). Acest fenomen se manifestă doar pe un fundal neutru (gri), o nuanţă diferită modificând culoarea umbrei.

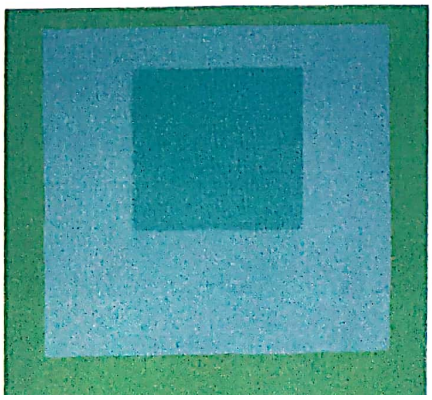

▶ Anumiţi artişti, precum Josef Albers (1888-1976), sunt fascinaţi de relaţiile dintre culori, făcând din acest lucru subiectul central al operelor lor, ca în lucrarea alăturată.

Experimente simple

Dar de ce să nu încerci chiar tu? Ia câteva coli A4 de culori diferite, atât calde, cât şi reci – de preferinţă, de tonalităţi foarte deschise. Adaugă şi o coală gri-mediu, nu prea închis. Pune foile pe o masă lângă fereastră, în plină lumină, şi aşază pe ele fructe foarte colorate: observă cum partea din umbră a fructului îşi schimbă nuanţa şi cum se proiectează umbra pe hârtie. Fii atent atât la intensitatea, cât şi la tonalitatea culorii.

Vei observa că nuanţa hârtiei se reflectă pe partea umbrită a fructului, amestecându-se cu nuanţa naturală a acestuia. Poţi face un exerciţiu interesant: pictează combinaţiile care-ţi plac

Scanned with OKEN Scanner

cel mai mult, folosind doar culori primare (albastru, galben, roşu) şi o culoare neutră, la alegere. Cu siguranţă, vei descoperi multe lucruri despre felul în care culorile se influenţează reciproc.

Culori irizate

Capacitatea unei pete de culoare de a-şi schimba nuanţa, în funcţie de poziţia ei în mijlocul altor culori, devine foarte evidentă în cazul nuanţelor neutre. Acestea sunt albul, diversele nuanţe de gri şi brun şi, de asemenea, negrul, care nu reprezintă o culoare propriu-zisă, ci mai degrabă absenţa culorii.

Stând în faţa unei ferestre cu ramă albă şi privind-o în plină lumină, se poate observa că albul pare mult mai închis decât culoarea cerului: am putea spune că e gri. Dar, atenţie: într-un minunat apus roşiatic, griul va deveni mai rece şi vom putea observa chiar şi o nuanţă verzuie. Dimineaţa devreme, în schimb, griul se va apropia de violet.

Ce culori vei amesteca pentru a picta fereastra? Nu există un singur răspuns corect la această întrebare: toate culorile aplicate pe pânză vor fi influenţate de cele pe care le vei adăuga ulterior.

ÎNCERCĂRI CROMATICE

Ia o foaie de hârtie A2 şi desenează patru coloane, a câte şase pătrate cu latura de 8 cm. În centrul fiecărui pătrat desenează încă unul, mai mic (cu latura de circa 3 cm), cu aceeaşi nuanţă de gri folosită aici (un amestec de negru şi alb, în cantităţi egale). Culoarea trebuie să fie foarte pronunţată, pură: dacă foloseşti acuarele, trebuie să le menţii foarte dense. Pictează pătratele din prima coloană cu roşu, oranj, galben, verde, albastru şi violet (urmând exemplul din dreapta). Acum observă pătratele gri: au toate aceeaşi culoare, dar unele par mai vii, altele mai pale, caracterul lor fiind influenţat de culoarea cu care se învecinează. Continuă cu cea de-a doua coloană, folosind roşu pentru zona din jurul griului din primul pătrat de sus. Pentru al doilea şi al treilea pătrat, adaugă puţin galben şi, astfel, vei obţine două nuanţe de oranj. În cele de mai jos, amestecă roşu cu albastru, pentru a obţine trei nuanţe de violet. Pentru celelalte coloane, alege culorile după bunul tău plac, amestecând treptat negru pentru căsuţele de jos şi alb pentru cele de sus. Observă cum se schimbă aspectul griului. În fine, în ultima coloană, încearcă diverse nuanţe de brun, punând mereu mai mult galben în pătratele din partea de sus şi mai mult albastru, în cele din partea de jos. Dacă doreşti, poţi păstra foaia, pentru a folosi aceste constatări în lucrările viitoare.

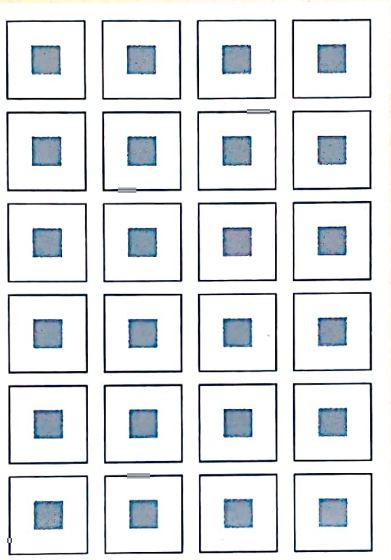

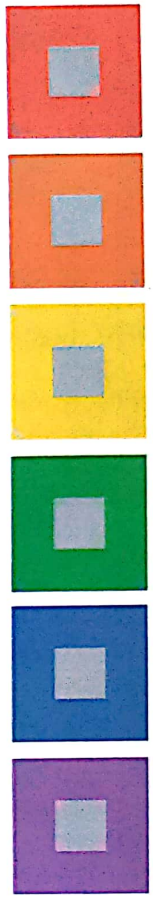

▼ ***Scenă din piaţă*, opera lui Raoul Dufy (1877-1953), este un exemplu clasic de contrast între culori calde şi culori reci.**

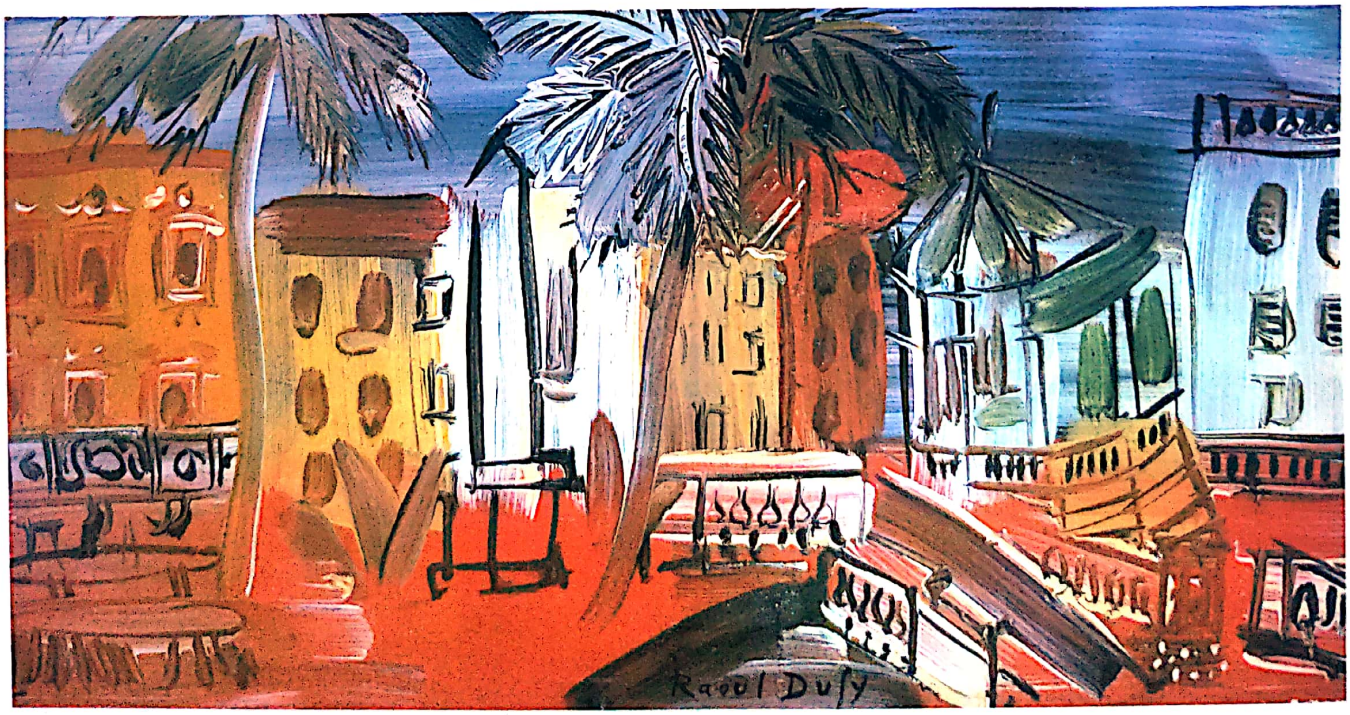

Scanned with OKEN Scanner

Oglinda multicoloră

Incredibil, dar adevărat! Tot ce-ţi trebuie pentru realizarea acestei rame de oglindă fanteziste, cu formă de coroană şi contururi aurii, este o coală de mucava – iată materia primă.

▲ Coroana medievală din imagine ne-a inspirat pentru a crea o oglindă cu rama pictată în mozaic.

Expresia „fragil ca hârtia" este improprie: hârtia nu trebuie considerată, ca regulă generală, un material lipsit de rezistenţă. Dacă este umezită şi înmuiată în adeziv, devine maleabilă, iar odată uscată, devine aproape dură.

Papier mâché

Oglinda noastră (în imaginea centrală) a fost creată aplicând o variantă a tehnicii ***papier mâché***. Se decupează pătrăţele cu latura de 5 cm din câteva foi de hârtie, se scufundă în apă şi se lipesc pe un carton ondulat. Odată ce suprafaţa s-a uscat, se pictează şi, fără a fi modelată, cum se procedează de obicei cu *papier mâché*-ul, ea se acoperă cu un strat de lac. Rezultatul este un obiect cu structură rigidă, care s-ar potrivi ca element de decor într-o casă mobilată în stil modern.

Hârtia din trestie-de-zahăr este ideală pentru *papier mâché*, dat fiind faptul că se îmbibă foarte uşor cu apă. Dacă nu găseşti acest produs, poţi folosi hârtie cu gramaj mic sau hârtie de ziar. Te sfătuim să rupi pătratele, în loc să le decupezi, pentru ca apa să pătrundă mai uşor în fibre.

În căutarea materialului

Am ales cartonul ondulat pentru că este o bază consistentă pentru oglindă. În loc să-l cumperi, îl poţi recicla dintr-o cutie veche sau poţi recupera unul dintre ambalajele de la supermarket.

La fel, nu este necesar să treci pe la papetărie pentru a-ţi procura emulsia acrilică albă de care vei avea nevoie pentru a prepara rama: borcanul cu vopsea uitat în cămară e la fel de bun. În sfârşit, tempera aurie se găseşte la papetărie. Vezi că nu e greu să găseşti o oglindă deosebită, la un preţ decent?

Nu vei folosi toate materialele adunate pentru această lucrare, iar dacă micul nostru experiment îţi va plăcea, vei putea continua să inventezi şi să creezi obiecte, având toate materialele la-ndemână.

MATERIALE

- O coală mare de hârtie
- Trei bucăţi de carton ondulat, de circa 46x46 cm
- Hârtie din trestie-de-zahăr sau hârtie de ziar
- O oglindă pătrată, de circa 30x30 cm
- Un marker fin, negru; un creion 2B
- Un pahar; o farfurie cu apă
- O farfurioară
- O riglă de metal; un cutter
- O pensulă mică pentru lipici
- O pensulă fină pentru decoraţiuni
- O pensulă nr. 8 cu vârful plat
- Emulsie acrilică albă
- Adeziv; lac transparent
- Şmirghel
- Un pachet de cretă pulbere
- Şase culori acrilice sau email: roşu, oranj, violet, roz, galben, albastru
- Un tub de tempera aurie pentru textile

Scanned with OKEN Scanner

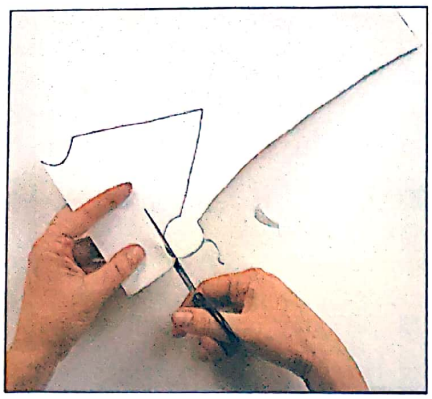

PRIMELE OPERAȚIUNI

1 ▲ Decupează forma coroanei
Pentru a obține o coroană simetrică, împarte în două foaia mare de hârtie și desenează cu creionul 2B jumătate din conturul superior. Apoi decupează cu foarfeca și despătureşte foaia: ai obținut coroana perfectă.

2 ▶ Decupează forma din carton
Așază foaia pe una dintre bucățile de carton ondulat și, cu o mână sigură, trasează conturul cu marker negru. Decupează apoi forma cu ajutorul cutterului. Repetă același procedeu, folosind celelalte două bucăți de carton, pentru a obține trei coroane de dimensiuni egale.

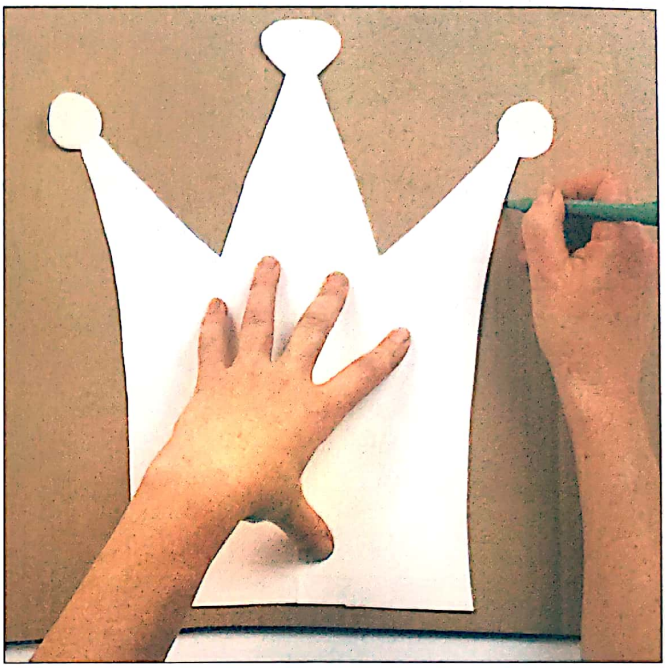

3 ▶ Pregătește locul oglinzii
Ia una dintre coroanele de carton și așază pe ea oglinda, poziționând-o cât mai central, apoi trasează-i conturul cu markerul. Folosește rigla și cutterul pentru a decupa pătratul central, pe care îl poți arunca. Apoi, pune rama pe care ai obținut-o peste o altă coroană de carton, potrivind totul cu grijă, și trasează conturul pătratului central pe noua coroană.

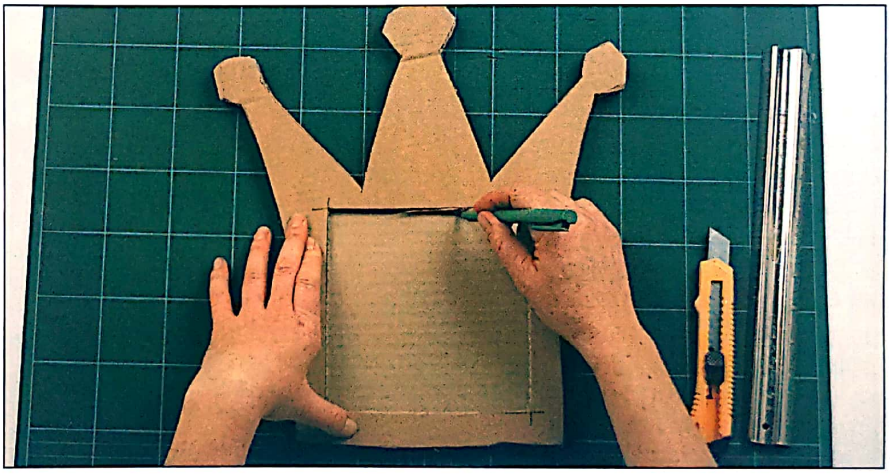

RAMA PRINDE FORMĂ

Odată ce ai pregătit cele trei forme principale și după ce locul pentru oglindă a fost finisat, poți să lipești părțile între ele și să decorezi ansamblul. Cartonul ondulat este foarte robust, datorită miezului său încrețit: odată terminată, lucrarea ta va fi foarte rezistentă.

4 ▶ Lipește oglinda pe carton
Aplică lipici mai întâi pe rama de carton și apoi pe a treia coroană (aceea pe care nu ai folosit-o încă). Unește cele două suprafețe și apasă tare. Atenție: cele două forme trebuie să se îmbine perfect! Utilizând puțină bandă adezivă, poți să întărești colțurile și vârfurile coroanei. Întinde un strat uniform de lipici pe spatele oglinzii și fixeaz-o în locul pe care i l-ai creat, bineînțeles cu partea reflectorizantă la exterior.

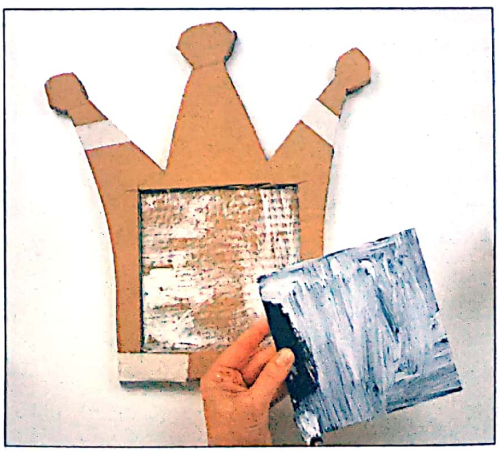

SOLUȚII ISTEȚE

CUM SĂ TAI CARTONUL

Dată fiind grosimea evidentă a cartonului, s-ar putea ca decuparea lui să fie destul de dificilă. Taie porțiuni mici, mai ales acolo unde contururile sunt mai greu de urmat, ca în cazul vârfurilor rotunde ale coroanei. Urmărește cu cutterul conturul liniilor curbe și scoate apoi toată partea decupată. Ține tot timpul mâna fixată în centrul cartonului.

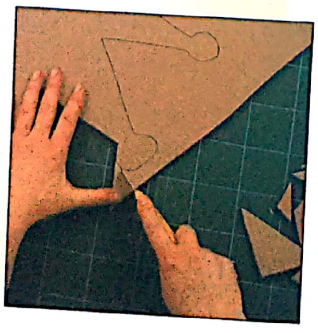

Scanned with OKEN Scanner

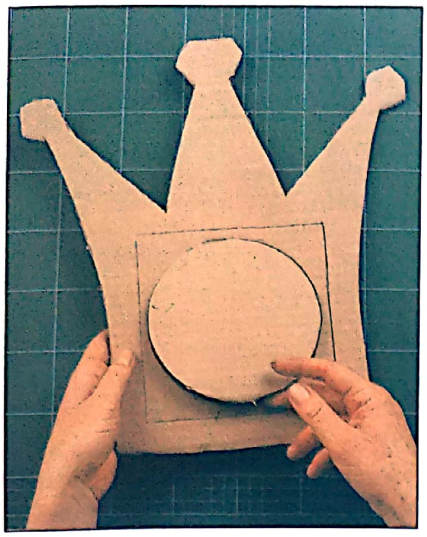

5 ◀ Decupează un cerc
la ultima bucată de carton, cea cu pătratul, aşază pe ea o farfurie de dimensiuni potrivite şi trasează-i conturul. Foloseşte din nou cutterul, pentru a decupa cercul.

SFATURI
Rigla şi cutterul

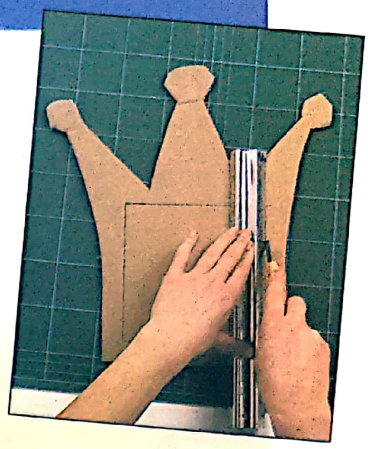

Cutterul este un instrument foarte bun pentru a tăia materiale precum hârtia, hârtia cartonată sau linoleumul, dar trebuie să fim foarte atenţi dacă ne folosim de o riglă pentru a tăia drept. Se poate întâmpla, într-adevăr, să atingem cu lama rigla, din care vor sări câteva aşchii de lemn sau de plastic, iar tăietura va fi neregulată. Din acest motiv, ar fi mai bine să recurgem la o riglă de metal, care nu are nici un inconvenient, putând fi dotată chiar cu mâner.

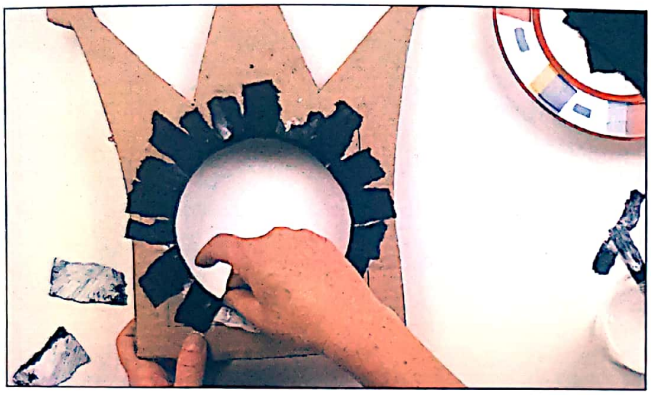

6 ▲ Lipeşte hârtia din trestie-de-zahăr
Rupe hârtia în pătrăţele cu latura de aproximativ 5 cm şi scufundă cel puţin zece dintre acestea în farfuria plină cu apă, întinzându-le apoi pe altă farfurie. Treci cu adezivul pe o singură parte a fiecărui pătrăţel ud şi pe marginea din interior a cercului. În sfârşit, lipeşte bucăţelele de hârtie pe marginea circulară şi rupe fragmentele care ies în afară.

7 ▶ Pregăteşte oglinda
Aplică adeziv pe suprafaţa ramei şi fixeaz-o pe coroana cu oglindă: acum poţi să priveşti în oglindă prin acest cadru circular. Întăreşte rama cu puţină bandă adezivă, aplicată pe colţuri şi pe vârfurile coroanei.

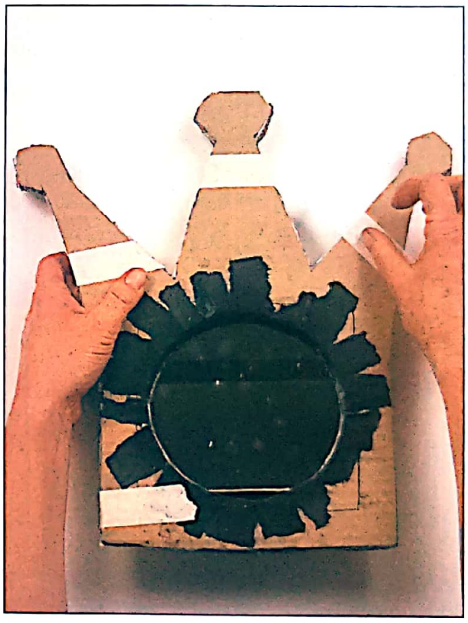

8 ▶ Întăreşte coroana
Înmoaie altă hârtie în apă, trece-o prin adeziv şi acoperă toată coroana. Acoper-o apoi cu hârtie de ziar şi aşază deasupra ei un obiect greu. După trei zile, suprafaţa coroanei va deveni rigidă şi rezistentă.

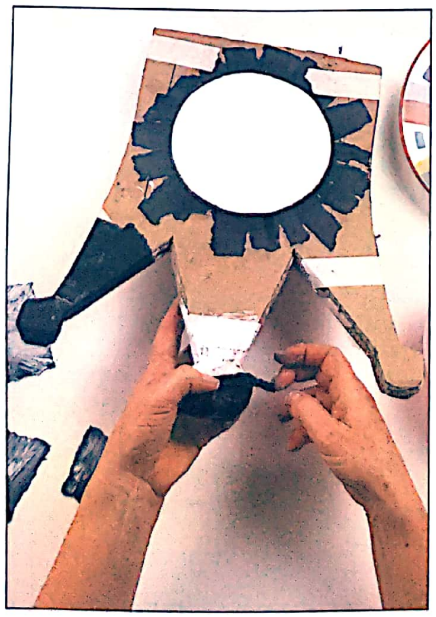

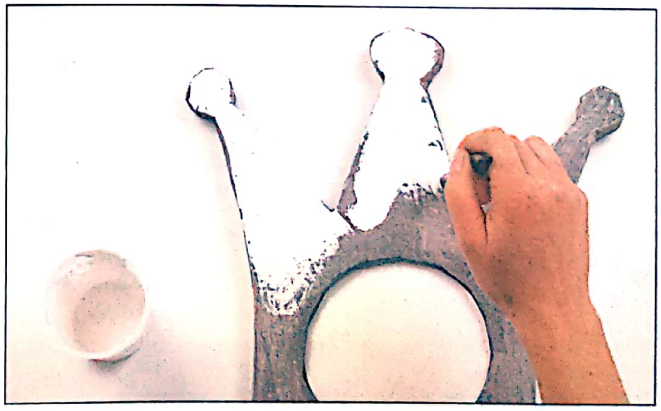

9 ▲ Un strat de grund, pe bază de cretă
Pregăteşte un fel de grund, amestecând cantităţi egale de adeziv şi cretă, diluându-l cu apă până ce se formează o pastă cremoasă. Aplic-o pe ramă cu pensula pentru decoraţiuni, apoi lasă totul să se usuce. Lustruieşte apoi suprafaţa cu hârtie abrazivă (şmirghel) şi aplică emulsie acrilică albă, cu pensula fină.

Scanned with OKEN Scanner

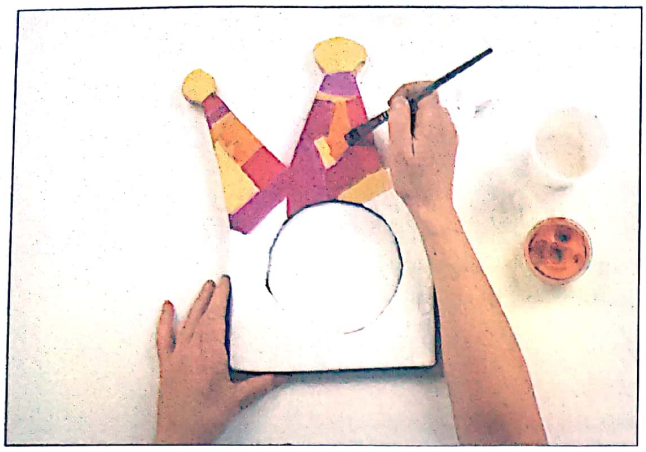

10 ◀ **Decorează rama**
la pensula nr. 8 şi pictează cu acrilice (sau email) câteva forme geometrice disparate, în culorile care-ţi plac. Alege forme diferite, dar de dimensiuni mai mult sau mai puţin egale; dacă ţi-e greu, poţi trasa mai întâi câteva linii cu creionul, pe care le poţi umple apoi cu culoare. Continuă aşa până când decorezi ambele părţi ale ramei.

11 ▶ **Un strat de lac**
Lasă acrilicele să se usuce. Apoi, cu o pensulă plată, poţi începe să aplici lac transparent pe coroană, trecând cu pensula peste eventualele mici bule de aer.

12 ▶ **O tuşă aurie**
Deschide tubul de tempera pentru ţesături şi, cu o mână fermă, trasează o serie de linii aurii pe marginile formelor colorate, ajungând până în partea de sus a coroanei. În fine, decorează vârfurile rotunde cu două mici spirale şi o stea.

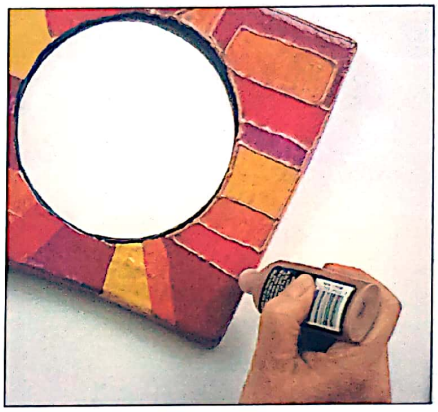

O LUCRARE COMPLETĂ

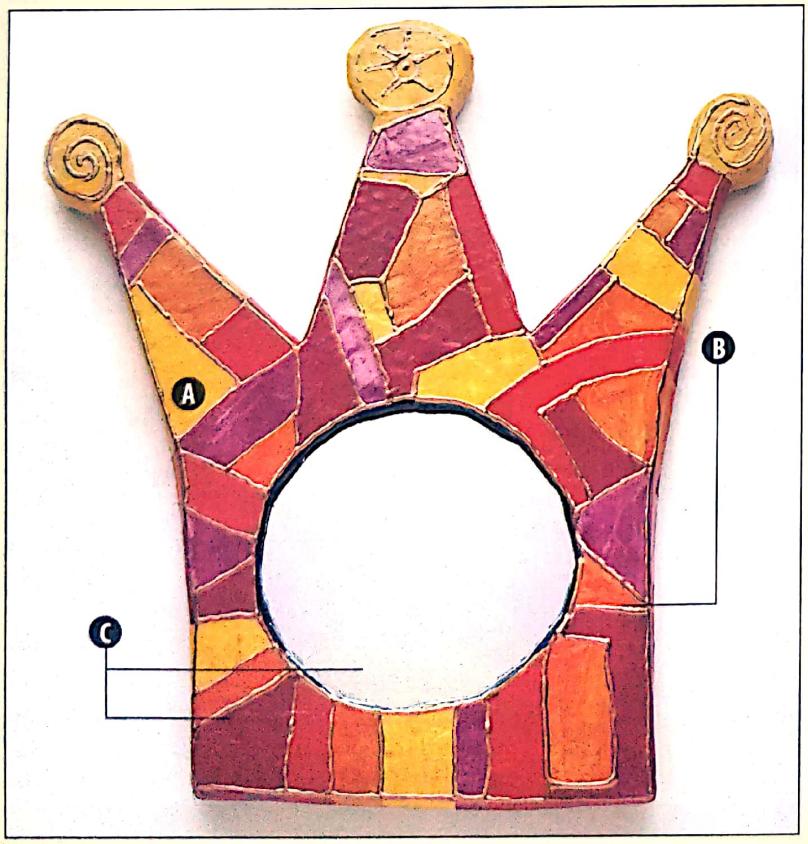

A O structură robustă
Chiar şi cele trei vârfuri subţiri ale coroanei sunt rigide şi rezistente, datorită faptului că am folosit tehnica *papier mâché*-ului.

B Frumuseţe şi strălucire
Culorile au fost în parte absorbite de albul de dedesubt: în acest fel, lumina este reflectată, iar culorile devin mai strălucitoare.

C Reflexii
Tempera aurie pentru textile, argintiul oglinzii şi culorile vernisate fac suprafaţa mai vie, permiţând o excelentă reflectare a luminii.

ÎN NUMĂRUL URMĂTOR

Să reînviem, într-o notă modernă, arta antică a mozaicului. Vei învăţa:

- Câteva tehnici vechi şi fascinante.
- Cum să redai imaginea unei cepe folosind bucăţele de sticlă.
- De ce să foloseşti puţin mortar pentru tuşa finală.

Scanned with OKEN Scanner

GLOSAR

Ghidul termenilor tehnici folosiți în acest număr

Hârtie din trestie-de-zahăr

Este o hârtie densă şi fibroasă, obţinută din fibrele trestiei-de-zahăr. Faptul că este foarte absorbantă o transformă într-un material excelent pentru lucrări în tehnica *papier mâché*, cu toate că poate fi folosită cu succes şi pentru desen. Un substitut bun al acestui tip de hârtie este hârtia din paie.

Papier mâché

Termenul se referă la tehnica înmuierii bucăţelelor de hârtie în apă, pentru a obţine, în prima fază, un material care poate lua uşor orice formă. În a doua etapă, se adaugă şi adeziv, iar apoi se lasă la uscat. Amestecul obţinut poate fi pictat şi modelat, asemenea lutului; în plus, este foarte uşor şi rezistent.

Cretă şi grund

O metodă pentru prepararea pânzei pe care vrei să pictezi este aplicarea unui compus din adeziv (aracet), apă şi grund, sub formă de praf. Grundul, la rândul lui, este compus dintr-un amestec de cretă şi pigment alb. În timp ce adezivul lubrifiază suprafaţa pânzei, creta o protejează şi constituie baza pentru aplicarea temperei; în plus, culoarea ei albă reflectă lumina, accentuând luminozitatea tabloului.

Împăstare

Împăstarea nu este altceva decât aplicarea masivă şi expresivă a culorii, în straturi dense, care lasă la vedere urmele pensulei. Prin urmare, este o tehnică ce permite obţinerea unor texturi dense şi robuste. Ea nu se poate aplica folosind acuarelele, care sunt prea fluide, ci doar uleiurile şi acrilicele nediluate, care sunt mai încărcate şi mai consistente. Tehnica împăstării a fost folosită de pictori iluştri, precum Rembrandt şi Rubens. Singurul punct slab este riscul ca, odată uscată, culoarea să crape, mai ales atunci când se suprapun mai multe straturi.

Creioane de pastel

Acestea sunt pasteluri tăiate subţire şi îmbrăcate în lemn, precum creioanele cu grafit. În general, ele sunt mai dure decât pastelurile obişnuite, iar acest lucru permite trasarea unor linii mai fine pentru contururi şi detalii. Lemnul, printre altele, împiedică pastelul să se rupă: deci, spre deosebire de batoanele de pastel, presiunea exercitată poate varia la fel ca în cazul creioanelor cu grafit, obţinându-se astfel linii de diferite grosimi şi intensităţi. Te sfătuim ca pentru creioanele cu pastel să foloseşti o hârtie de calitate, pentru un rezultat final excelent.

Expresionism

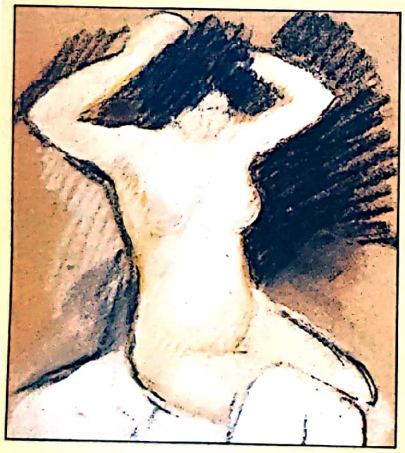

Gândirea expresionistă înţelege opera de artă ca „expresie" a unui sentiment – expresie ce se realizează prin deformarea elementelor compoziţiei şi exagerarea culorilor. Mişcarea expresionistă s-a născut în Germania, în primul deceniu al secolului XX, şi include artişti de calibru, precum Karl Schmidt-Rottluff, Emil Nolde şi August Macke, căruia îi aparţine şi opera prezentată mai sus, *Nud de femeie în alb*.

Impresionism

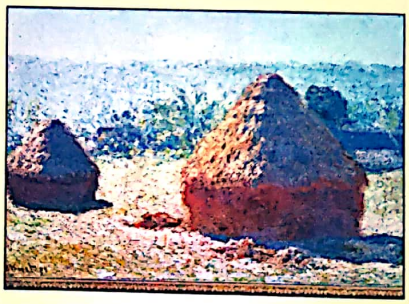

Apărut în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, acest curent artistic urmărea redarea impresiilor induse de lumina care se reflectă pe obiecte şi se difuzează în mediul înconjurător. Chiar dacă include o mare varietate de stiluri, modalitatea de lucru comună constă în juxtapunerea de tuşe colorate, astfel încât tabloul să poată fi perceput ca o imagine definită doar de la distanţa optimă.

Claude Monet a fost unul dintre cei mai importanţi exponenţi ai mişcării, iar lucrarea sa *Căpiţe de fân la Giverny*, pe care o poţi admira mai sus, este un exemplu magistral al aplicării principiilor impresioniste.

Pensule orientale

Sunt pensule rotunde, cu peri lungi şi moi. Datorită acestor caracteristici, pensulele orientale sunt foarte sensibile la gesturile celui care le foloseşte. În mod tradiţional, ele erau folosite la realizarea picturilor Zen japoneze, în care imaginile erau create prin trasarea câtorva linii în cerneală. Mai erau folosite la realizarea lucrărilor caligrafice, îndeletnicire care, în Orient, a devenit o adevărată artă.

Prim-plan şi fundal

Când analizăm structura unui desen sau a unui tablou, putem identifica diferenţe majore între formele din prim-plan şi cele din fundal: primele sunt, în general, obiectele şi elementele principale ale compoziţiei, în timp ce următoarele reprezintă spaţiile dintre acestea. Pentru a obţine o lucrare armonioasă, trebuie să acordăm atenţie nu numai subiectelor principale, ci şi elementelor care constituie fundalul.

Scanned with OKEN Scanner

CURS DE

PICTURĂ

ÎNVAȚĂ SĂ PICTEZI ȘI DESCOPERĂ ARTISTUL DIN TINE

Peste două săptămâni, în numărul următor:

TEHNICA MOZAICULUI
Află cum poți transforma o imagine banală într-o operă de artă.

TEHNICI ALTERNATIVE
Culorile se pot aplica şi cu buretele sau spatula, spray sau periuță.

Completează-ți colecția de instrumente pentru pictat cu: 2 tuburi cu vopsea acrilică.

301.333.003.1

DeAGOSTINI

Scanned with OKEN Scanner